

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HALİD
MUHAMMED
HALİD

ÇARMIHA
GERİLEN
KAHRAMAN

YERYÜZÜ YILDIZLARI

"Seçkin Sahâbenin Hayatı"

Web düzen
Özgür el Erdişi



Facebook // ücretsiz İslami e kitap indir

GİRİŞ

Akide ve iman dünyasında ortaya çıkmış olan, tarihin haber verdiği şerefli bir topluluğun haberleri ne uydurulmuş bir olaylar manzumesidir, ne de olur olmaz söylenmiş sözlerdir.

Bütün bir tarih, güvenilirlikte, doğrulukta ve hakikati araştırmada İslâm tarihi ve kahramanlarının şahit olduğu böylesi bir zaman dilimine şahit olmamıştır. Çünkü bu devrin öğrenilmesi ve araştırılması uğrunda harikulâde beşerî bir gayret ortaya konulmuştur. Yüce İslâm âlimleri, İslâm'ın ilk asrında en küçük bir fısıltı ve kıpırdanmayı dahi ihmal etmeksizin araştırma laboratuvarına getirmişler, tenkit süzgecinden geçirmişlerdir.

Bu kitabın ilerleyen bölümlerinde göreceğimiz Allah Resûlü'nün eşsiz sahâbesinin şerefli tabloları, her ne kadar efsane gibi görünse de efsane değildir. Bilâkis bunlar, o yüce kimselerin şahsiyet ve hayatlarında şekil bulmuş hakikatlerdir. Ve onlar

zirveleşenlerdir, ışıık saçıanlardır. Yazarların ve vasfedenlerin istedikleri kadar değil, bizzat o hakikatlerin sahiplerinin, enginlik ve kemal yolunda olağanüstü gayret sarf edenlerin istedikleri kadardır.

Bu kitap, o yüce insanların bütün yönlerini anlatmak gibi bir iddia gütmemektedir. Eğer o yüceliklere bir nebze olsun işaret edebilirse, yazarı kendini mutlu sayacaktır.

Şu nokta önemlidir: Tarih, adalet ve kemalin gerçekleşmesi için kararlılık ve niyetlerini pekiştirmiş ve bu uğurda hayatlarını ortaya koymuş, sınırsız cesaret ve kahramanlık örneği sergilemiş, Allah Resûlü'nün etrafında öbekleşmiş insanlar gibi başka bir topluluğa daha şahit olmamıştır.

Onlar, tam beklendikleri zamanda ve söz verildikleri günde geldiler... Onlar, Peygamberleri (s.a.v.) ile beraber, müjdeleyici ve kulluk edici olarak geldiler.

Hayat, kölelik zincirini kıracak, insanlığı şimdi ve gelecekte özgür kılacak kahramanlar beklerken, onlar Peygamberlerinin (s.a.v.) arkasında devrimci

ve hürriyetçi olarak geldiler.

Ve hayat, insanlık medeniyeti için yeni ve sağlam doğuşlar ortaya koyacak insanları beklerken, onlar öncüler ve uzak görüşlü kimseler olarak geldiler.

Bunlar, kısa bir zamana bu kadar şeyi nasıl sığdırabildiler?!

İmparatorluklarıyla bütün bir âlemi nasıl yerle bir edip, onları atılmış birikinti hâline nasıl getirebildiler?

Bütün bunların ötesinde, bütün bir insanlığı, tevhid ışığı ile aydınlatacak ve onu ebediyete kadar muhafaza edecek böyle bir oluşumu, ışık hızıyla gerçekleştirmeye nasıl güç yetirebildiler?

İşte bütün bunlar, onların gerçek mucizeleridir.

Bu gerçek mucizeleri, faziletlerle boyanmış ve benzeri olmayan imanla korunmuş güçlü şahsiyetlerinde şekillenmiştir.

Yine onların bu mucizeleri, büyük mucize Kur'ân-ı Kerîm'in nüzûlünün, Hz. Peygamber'in tebliğinin ve ümmetin, nurlu yola baş koymasının yansımalarından başka bir şey değildir.

Bu kitapta, size örnek sahâbenin hayatını sunuyorum. Kitabın sonunda zikrettiğim gibi, bu sahâbe Resûlullah (s.a.v.) ile beraber yaşayan binlercesini anlatmada örnek şahsiyetlerdir ve bütün bir ashabı bunların şahsında anlatabiliriz.

Kısacası, bütün sahâbenin imanını, sebatını, kahramanlığını, Allah ve Resûlü'ne olan dostluğunu bunların şahsında gösterebiliriz.

Ortaya koydukları çabayı, taşıdıkları yükü, sundukları kurtuluşu, insanları putlardan ve putçuluktan hürriyete kavuşturmada üstlendikleri rolü, bunların şahsında dile getirebiliriz.

Öyleyse şimdi, o mübarek insanlarda beşeriyetin emsalsiz örnekleriyle karşı karşıya gelmek için yaklaşalım. Dünyanın bilebildiği doğruluk ve

yüceliğın en üstün tevazu misallerini görelim. Kadim âlemi ellerinde dürüp büken hak erlerini müşahede edelim. İşte bunlar, Rabbin birliğini ve halkın hürriyetini ilân eden şanlı süvarilerdir.

ZEYD b. HATTÂB

Yemame Gününde Savaş Kartalı

Peygamber (s.a.v.), bir gün etrafında müslümanlardan bir cemaatle oturuyordu. Sohbet devam ederken bir ara başını önüne eğdi. Sonra etrafındakilere şöyle dedi:

"İçinizde azı dışı cehennemde Uhud dağından daha büyük bir adam var..."

Resûlullah (s.a.v.)'la o mecliste bulunanları, dinde fitneye düşme korkusu daima huzursuz etmiş, endişelendirmiştir... Onlardan her biri, kötü sonun ve kötüye dönüşün kendisini beklediği korkusu ve tedirginliği içindeydi...

Fakat o gün kendilerine bu sözün söylendiği

bütün kişilerin sonu hayırlı bitti ve hayatlarını Allah yolunda şehit olarak tamamladılar. Onlardan hayatta sadece Ebû Hüreyre ve Reccal b. Unfuve kaldı...

Ebû Hüreyre'nin, söylenilenin başına geleceğinden duyduğu korkuyla içi hep sarsılmıştır. Kader kötü talihin sahibi üzerinden örtüleri kaldırıncaya dek ne huzur bulabilmiş, ne de gözünü kırpabilmiştir. Reccal İslâm'dan çıktı ve yalancı peygamber Müseylime'ye katılıp, ona iman etti.

İşte o zaman Resûlullah (s.a.v.)'in kötüye dönüşünü ve kötü geleceğini haber verdiği kişi ortaya çıkmış oldu.

Bir gün, Reccal b. Unfuve denen bu adam, biat etmiş ve müslüman olmuş olarak Resûlullah (s.a.v.)'e geldi ve İslâm'ı bizzat ondan öğrenir öğrenmez kavmine döndü. Resûlullah (s.a.v.) vefat edip, Ebû Bekir halife seçilinceye kadar bir daha Medine'ye dönmedi. Dönüşünde Ebû Bekir'e Yemame ahalisinin haberlerini, Müseylime'nin etrafında toplanmalarını anlattı ve onların İslâm'da

kalmalarını sağlayacak olan Halife Elçisi olmayı teklif etti. Halifede ona izin verdi.

Ve Reccal, Yemame ahalisine gitti. Dehşet verici çokluklarını görünce üstün olanların onlar olduğunu sandı. Hain nefsi ona gelecekte kurulacağını düşündüğü Kezzab'ın devletinde bir yer edinmesini söyledi. İslâm'ı terk etti ve kendisine birçok vaatte bulunan Müseylime'nin safına katıldı.

Reccal'in İslâm'a olan tehlikesi, Müseylime'ninkinden daha büyüktü.

Çünkü o geçmişteki Müslümanlığını, Resûlullah (s.a.v.) zamanında Medine'de yaşadığı dönemi, Kur'ân-ı Kerîm'in birçok âyetini ezbere biliyor olmasını ve müslümanların halifesi Ebû Bekir'e olan elçiliğini bir fırsat olarak kullandı. Bütün bunları Müseylime'nin yalancı peygamberliğini pekiştirmek ve hâkimiyetini desteklemek uğruna sinsice kullandı.

İnsanlar arasında dolaşarak, onlara Resûlullah (s.a.v.)'in "Müseylime b. Hubeyb ile peygamberlikte

ortak kılındım."dediğini işittiğini söylüyordu. Ve madem ki Resûlullah (s.a.v.) öldü; öyleyse ondan sonra peygamberlik ve vahiy bayrağını taşımakta insanların en haklısı Müseylime'dir!..

İşte bu Reccal denilen adamın yalanları Resûl (s.a.v.) ve İslâm'la olan geçmişteki beraberliğini sinsice kullanması nedeniyle Müseylime'nin etrafında toplananlarının sayısı aşırı bir şekilde arttı.

Reccal'in haberleri Medine'ye ulaşıyor ve müslümanlar, insanları derin bir sapıklığa iten ve yapmak zorunda kalacakları savaş alanını genişleten bu tehlikeli mürtedten dolayı kızgınlıktan yanıp tutuşuyorlardı.

Müslümanların en kızgını ve Reccal ile karşılaşmak için en çok yanıp tutuşanı olan Zeyd b. Hattâb, sevgili isminin altında tarih ve siyer kitaplarında anısı parıldayan yüce bir sahâbîydi!!..

Zeyd b. Hattâb...

Şüphesiz onu tanımış olmalısınız...

Ömer b. Hattâb'ın kardeşi...

Evet... Ömer'in büyük kardeşi... Ve hep ondan önde olan...

Dünyaya Ömer'den önce geldi, ondan yaşça büyüktü. İslâm'da ondan önceydi... Allah yolunda şehâdetinde de ondan önceydi...

Zeyd üstün bir kahramandı... Sessizce iş yapardı. Kahramanlığının özü olan suskunluğuna özen gösterirdi.

Allah'a, Resûl'üne ve dinine olan imanı sağlamdı. Hiçbir yerde ve hiçbir savaşta Resûlullah (s.a.v.)'den ayrı kalmadı.

Her savaş alanında şehâdeti aradığı kadar hiçbir şeyi aramadı..!

Uhud günü, müslümanlarla müşrikler arasında savaş kızıştığı anda, Zeyd b. Hattâb çarpışa çarpışa ilerliyordu.

Kardeşi Ömer, onun zırhının düştüğünü ve düşmanlar tarafından vurulmaya çok uygun bir hâle geldiğini gördü ve ona seslendi.

"Zeyd benim zırhımı al ve onunla savaş..!"

Zeyd ona cevap verdi:

"Ömer, senin istediğin şehâdeti ben de istiyorum..!"

Büyük bir cesaretle ve büyüleyici bir fedakârlıkla zırhsız olarak savaşmaya devam etti.

Zeyd (r.a.)'ın, çirkin hayatını sona erdirmenin kendisine ait olması temennisiyle Reccal ile karşılaşmak arzusuyla yanıp tutuştuğunu söylemiştik. Reccal, Zeyd'e göre sadece mürted

değil; aynı zamanda bir yalancı, münafık ve amacına ulaşmak için her şeyi göze alabilecek birisiydi.

Mürtedliği, inanarak değil, alçak bir tamahkârlık ve nefret dolu aşağılık bir münafıklık nedeniyle idi.

Zeyd, münafıklığa ve yalana olan nefretinde tamamen kardeşi Ömer gibiydi..!

Her ikisinin de kin ve nefretlerini, aşağılık amaçların ve alçak menfaatlerin oluşturduğu münafıklık gibi hiçbir şey harekete geçiremezdi.

İşte bu aşağılık amaçlar için Reccal iğrenç rolünü oynadı ve Müseylime'nin etrafında toplananların sayısını korkunç bir şekilde arttırdı. O bunu yapmakla, riddet (dinden dönme) savaşlarında ölümleriyle yüz yüze gelecek birçok kişiyi yok olmaya ve ölüme kendi elleriyle itiyordu... Önce onları saptırdı ve sonunda da öldürdü...

Ama ne uğrunda..?

Arzusunun süslediği, nefsinin kendisine güzelleştirdiği iğrenç emelleri uğruna...

Zeyd iman dolu hayatını, bu fitneyi Müseylime'nin şahsında değil ondan daha tehlikeli ve daha günahkâr olan Reccal b. Unfuve'nin şahsında yok ederek tamamlamaya kendini hazırladı.

"Yemame Savaşı" şiddetli ve korkunç bir şekilde başladı. Hâlid b. Velîd İslâm askerlerini topladı ve onları yerlerine dağıttı. Askerlerin sancaktarlığını kime verdi..?

Zeyd b. Hattâb'a...

Müseylime'nin taraftarları olan "Benî Hanife" ile çetin ve ölümcül bir şekilde savaştı.

Savaş başta müslümanların aleyhine döndü ve onlardan birçok şehit düştü.

Zeyd müslümanların bazısının kalplerine düşen kaçma arzusunun belirtilerini fark edince

bir tepeye çıkıp kardeşlerine şöyle haykırdı:

"Ey İnsanlar... Dışlerinizi sıkın! Düşmanınızın üzerine yürüyün! İlerleyin... Allah'a yemin olsun ki, Allah onları yenilgiye uğratıncaya ya da O'na kavuşup şehâdetimin gerekçesini ona söyleyinceye dek konuşmayacağım..!!"

Dışleri sımsıkı, dudakları kapalı bir hâlde dilini kıpırdatmaksızın tepeden indi.

Ona göre savaşın geleceği Reccal'in akıbetiyle aynı noktada yoğunlaşıyordu. Reccal'ı bulmak amacıyla savaşan kalabalığı bir ok gibi yarararak geçmeye başladı, sonunda onu gördü.

Bir sağdan, bir soldan ona ulaşmaya çalışıyordu. Savaş tufanı, düşmanını her yutup gizleyişinde dalgalar tekrar onu yüzeye itinceye kadar Zeyd de onun ardından dalıyordu.

Zeyd ona yaklaşıyor, kılıcını ona doğru savuruyor... Ancak korkunç insan dalgaları Reccal'ı tekrar yutuyordu. Zeyd ise onu takip ediyor ve kaybolmaması için ardından dalıyordu.

Sonunda onu boynundan yakalayıp, gurur,

yalan ve alçaklıkla dolu başını kılıcıyla uçuruyor...

Ve yalanın düşüşüyle onun dünyası da düşmeye başladı. Korku, önce Müseylime'nin ve Muhkem b. Tufeyl'in, sonra da fırtınalı bir günde ateşin yayılması gibi, içinde Reccal'in ölüm haberi yayılan Müseylime'nin askerlerinin kalplerine yayıldı.

Müseylime onlara kesin zafer vaat ediyordu. Onun, Reccal b. Unfuve ve Muhkem b. Tufeyl'in, zaferin ardından dinlerini yaymaya ve devletlerini kurmaya başlayacaklarını söylüyordu..!!

İşte Reccal öldü.. Öyleyse Müseylime'nin peygamberliği tamamen bir yalan... Yarın Muhkem ölecek... Öbür gün de Müseylime..!!

Böylece Zeyd b. Hattâb'ın vuruşu, Müseylime'nin saflarında bütünüyle yıkıma neden oldu.

Müslümanların ise, haber aralarında yayılır yayılmaz azimleri dağlar gibi yüceldi ve yaralıları yarasını umursamaksızın eline kılıcını alıp yeniden ayağa kalktı.

Ölümün eşiğinde olup hayatla aralarında çok az bir şey ve zaman olanların bile haber kulaklarına tatlı bir düş gibi dokunuverdi.

Muhteşem sonucuyla zaferi görebilmek ve savaşmak için hayata tekrar dönebilecekleri bir kuvvetin kendilerinde olmasını arzuladılar.

Fakat bu nasıl olabilirdi? Artık onları karşılamak için cennetin kapıları açılmış ve onlar huzura çağrılırken, şimdi adlarını duymaktadırlar..?!

Zeyd b. Hattâb, Rabbine dua için ellerini gökyüzüne kaldırdı.

Ona verdiği nimetten dolayı şükretti...

Sonra tekrar kılıcına ve suskunluğuna döndü. Çünkü bir müddet önce zafer kesinleşinceye ya da şehit oluncaya dek konuşmamaya Allah'a yemin etmişti...

Artık savaş müslümanların lehine olmaya ve kesin zaferleri onlara hızla yaklaşmaya başladı...

O sırada Zeyd zafer rüzgârlarının esmeye başladığını gördü. Hayatı için bundan daha iyi bir son olamayacağını anladı ve Allah'tan bu Yemame savaşında kendisini şehâdetle rızıklandırmasını istedi.

Cennet rüzgârları esip içini özlemle, gözlerini yaşla ve yüreğini şiddetli bir arzuyla doldurdu...

Ve büyük geleceği arayanın vuruşlarıyla vuruşmaya koyuldu...

Ve kahraman şehid düştü...

Daha doğrusu şöyle dediler: "Şehid olarak yükseldi... Büyük, yüce ve mutlu olarak yükseldi..."

Ve İslâm ordusu Medine'ye muzaffer olarak döndü... Hz. Ömer, Halife Ebû Bekir'le birlikte zaferle dönenleri karşılariken, bir yandan da özlem dolu gözlerle kardeşini arıyordu...

Zeyd uzun boylu, belirgin bir uzunluğu olan biriydi. Bu nedenle gözün onu fark etmesi çok

kolaydı...

Fakat Ömer bakmaktan yorulmamıştı ki, dönen müslümanlardan biri yaklaşıp, Zeyd'le ilgili taziyesini ona ilette...

Hız. Ömer şöyle dedi:

"Allah Zeyd'e rahmet eylesin...

İki güzellihte beni geçti...

Benden önce müslüman oldu...

Ve benden önce şehid oldu..."

İslâm'ın sonraları elde ettiğı zaferlerin çokluğuna rağmen Zeyd bir an bile kardeşi el-Faruk'un hatırından gitmedi.

Daima şöyle diyordu:

"Doğudan rüzgâr her estiğinde onda Zeyd'in kokusunu bulurum."

Evet...

Saba yeli Zeyd'in kokusunu, onun üstün özelliklerinin esintisini taşır...

Eğer Emirü'l-mü'minin izin verirse, onun saygın ifadesini tamamlayıcı nitelikte birkaç kelime söyleyeceğim...

Onlar da şundan ibarettir:

...Yemame savaşından beri zafer rüzgârı İslâm'ın üzerine her estiğinde, İslâm onda Zeyd'in kokusunu... yaşadıklarını... kahramanlığını... ve büyüklüğünü bulur..!

Resûlullah (s.a.v.)'in bayrağı altında bulunan Hattâb oğulları mübarek olsunlar...

Müslüman oldukları gün mübarek olsunlar... Cihad edip şehid oldukları gün mübarek olsunlar... Ve diriliş gününde mübarek olsunlar..!!

TALHA b. UBEYDULLAH

Uhud Savaşı Kartalı

"İnananlardan Allah'a verdiği ahdi yerine getiren adamlar vardır. Kimi bu uğurda canını vermiş, kimi de beklemektedir. Ahidlerini hiç değiştirmemişlerdir." (Ahzab, 23)

Resûlullah (s.a.v.) bu âyet-i kerimeyi okuduktan sonra sahâbîlerinin yüzlerine baktı ve Talha'yı işaret ederek şöyle dedi:

"Allah'a verdiği sözü yerine getirip, yeryüzünde yürüyen bir adama bakmaktan mutluluk duyacak biri varsa, Talha'ya baksın..!"

Orada Resûlullah (s.a.v.)'in Talha b. Ubeydullah'a verdiği müjde kadar hiçbir müjdeyi ashab temenni etmiyor ve onun için kalpleri arzıyla çarpmıyordu..

Bundan böyle hayatının nasıl olacağından ve akıbetinden emindi artık...

Allah'a verdiği sözü tutmuş olanlardan biri olarak, hiçbir fitne ve fesada düşmeden yaşayacak ve ölecekti...

Resûlullah (s.a.v.) onu cennetle müjdeledi.

Öyleyse bu müjdenin sahibinin hayatı nasıldı?

Basra'ya ticaret için gittiğinde oranın seçkin rahiplerinden biriyle karşılaşmıştı. Rahip ona, salih peygamberlerin haber verdiği Harem beldesinde çıkacak olan peygamberin zamanının geldiğini ve günlerinin yaklaştığını haber vermişti...

Talha'yı onun cemaatini kaçırmamakla uyardı. Çünkü o hidâyet, rahmet ve kurtuluş cemaatiydi.

Talha Basra'da yolculukla geçirdiği yıllardan sonra vatani Mekke'ye döndüğünde, ahalisinin arasında bir didişmenin varolduğunu gördü... Onlardan birine veya bir cemaate her rastladığında Muhammedü'l-emin'den, ona gelen vahiyden, özellikle Araplar ve bütün insanlar için taşıdığı ilâhi haberden bahsettiklerini duydu.

Talha ilk önce Ebû Bekir'i sordu. Onun çok yakın bir zamanda kfilesi ve ticaret mallarıyla döndüğünü, iman ederek Muhammed (s.a.v.)'in yanında yer aldığını öğrendi.

Talha kendi kendine sordu, Muhammed ve Ebû Bekir..?? Allah'a yemin ederim ki, ikisi dalalet üzere asla birleşmezler. Muhammed kırk yaşına geldi, bu hayatı boyunca bir tek yalanına şahit olmadık... Allah a yalan söyleyip de, beni peygamber yapıp, bana vahiy gönderdi mi diyecek?

İşte kabul edilmesi zor olan budur...

Ve Talha hızla Ebû Bekir'in evine gitti...

Aralarındaki konuşma çok sürmedi. Çünkü

Resûlullah (s.a.v.)'le karşılaşmak ve ona biat etmek arzusu kalbinin vuruşlarından daha hızlıydı..

Ebû Bekir, Resûlullah (s.a.v.)'e onunla birlikte gitti. Müslüman oldu ve mübarek kafiledeki yerini aldı..

Böylece Talha ilk müslümanlardan olmuştu.

Kavminin ileri gelenlerinden biri olmasına, zenginlik ve başarılı ticaretine rağmen Kureyş'ten kendine düşen işkence payını gördü. "Kureyş Aslanı" diye adlandırılan Nevfel b. Huveylid ona ve Ebû Bekir'e işkence etmekle görevlendirildi. Ancak onların işkencesi pek uzun sürmedi. Çünkü Kureyş kendinden utandı ve yaptığıının akıbetinden korktu.

Müslümanlar hicretle emrolunduklarında Talha

Medine'ye hicret etti. Bedir Savaşı dışında bütün savaşlarda Resûlullah (s.a.v.)'la birlikte oldu. Çünkü o sırada Resûlullah (s.a.v.) onu Saîd b. Zeyd'le birlikte Medine dışına bir göreve göndermişti.

İşlerini bitirip Medine'ye döndüklerinde, Resûlullah (s.a.v.) ve ashabı Bedir'den dönüyorlardı. İlk savaşında Resûlullah (s.a.v.)'la birlikte cihad etme ecrini kaçırmış olmak onları çok üzmüştü.

Fakat Resûlullah (s.a.v.) onların da savaşanlar gibi ecir ve sevap kazandıklarını bildirip onlara tam bir iç huzuru armağan etmiş oldu. Aynı zamanda savaşa katılanlar gibi savaşın ganimetlerinden de onlara pay ayırdı.

Kureyş'in bütün kibir ve şiddetine tanık olmak için Uhud savaşı gelir. Bedir'in intikamını almak

ve müslümanları kesin bir yenilgiye uğratıp, geleceğini güvence altına almak için geldi. Öyle bir yenilgi ki, Kureyş onu kolay bir iş ve kaçınılmaz bir kader sanıyordu..!

Öğütücü bir savaş başladı ve çok geçmeden yeryüzünü acılı ürünleriyle kapladı... Ve devran müşriklerin aleyhine döndü...

Müslümanlar onların geriye çekildiklerini görünce, ganimetlerden nasiplerini toplamak için silahlarını bıraktılar ve okçular yerlerini terk ettiler...

Aniden Kureyş askerleri arkadan dolanıp bir anda savaş alanına döndüler ve savaşın kontrolünü ellerine geçirdiler.

Savaş bütün kasveti, şiddeti ve öldürücülüğüyle yeniden başladı. Bu aniden geriye dönüş, müslümanların saflarının dağılmasına neden oldu...

O an Talha, savaşın Resûlullah (s.a.v.)'in bulunduğu tarafına baktı ve onun putperestlik ve

çirkin gücüne hedef olduğunu görölnce hemen yanına koştu.

Allah ondan razı olsun, kısa olmasına rağmen çok uzayan bir yolu aşmaya koyuldu..! Öyle bir yol ki her karışında şimşek gibi onlarca kılıç ve onlarca çılgın mızrak vardı!

Uzaktan Resûlullah (s.a.v.)'in şakağından kan aktığını ve zorlandığını görünce çılgına döndü. Bir veya iki sıçrayışta o tehlikeli yolu geçip, kendini Resûlullah (s.a.v.)'in önünde korktuğu şeyle karşı karşıya buldu...

Müşriklerin kılıçları ona doğru savruluyor ve etrafını kuşatıp zarar vermeye çalışıyordu.

Talha kükreyen bir ordu gibi keskin kılıcını sağa sola savurarak vuruşmaya başladı... Resûlullah (s.a.v.)'in kanının aktığını ve acıdan inlemeye başladığını gördü. Ona destek oldu ve onu, ayağının kaymış olduğu çukurdan çıkardı.

Sol eli ve göğsü ile Resûlullah (s.a.v.)'i koruyor ve güvenilir bir yere doğru çekiliyordu. Mübarek sağ eliyle ise, savaş alanını çekirgeler

gibi doldurup Resûlullah (s.a.v.)'in etrafını saran müşriklerle kılıcıyla vuruşuyordu!

Bırakalım da Ebû Bekir es-Sıddîk (r.a.) bize hadiseyi kendisi anlatsın. Aişe (r.a.) diyor ki:

"Uhud savaşından söz edildiğinde Ebû Bekir şöyle diyordu: O tamamıyla Talha'nın günüydü. Resûlullah (s.a.v.)'e ilk gelen bendim. Resûlullah bana ve Ubeyde b. Cerrâh'a şöyle dedi: **"Kardeşinizi götürünüz."**

Gördük ki, vücudunda yetmiş kadar yara vardı. Parmağı da kesilmişti. Onu tedavi ettik."

Tüm savaş ve olaylarda Talha, safların en önünde Allah'ın rızasını arıyor, Resûl'ünün bayrağını koruyordu.

Talha müslüman toplumun içinde yaşıyor,

ibadet edenlerle Allah'a ibadet ediyor, mücahidlerle Allah yolunda cihad ediyor ve kardeşleriyle birlikte el ele tüm insanlığı karanlıktan aydınlığa çıkarmak için gelen yeni dinin esaslarını yerleştirmeye çalışıyordu.

Rabbine karşı olan vazifesini yerine getirdikten sonra Rabbinin faziletiyle, kârlı ticaretini ve başarılı işlerini arttırmasını dileyerek işine koyuluyordu.

Talha (r.a.) müslümanların zengin ve serveti çok olanlarındandı...

Bütün serveti ise, Resûlullah (s.a.v.)'le birlikte bayrağını taşıdığı dinin hizmetindeydi!

Ondan hesap edilemeyecek ölçüde infak ederdi. Allah da malını hesap edilemeyecek derecede artırırđı.

Resûlullah (s.a.v.) ona şu lakapları vermişti: "Talhatu'l-hayr" (Hayırsever Talha), "Talhatu'l-cûd" (Cömert Talha), "Talhatu'l-feyyâz" (Taşan Talha). Bu lakaplar ona çok olan cömertliğine övgü olarak verilmişti.

Çok defa tüm servetini bir kerede dağıtırdı. Kerem sahibi Allah ise ona bunu kat kat geri verirdi.

Eşi Su'da bint Avf onu bize şöyle anlatır:

"Bir gün Talha'nın yanına gittim ve onu çok düşünceli gördüm. Ona neyin var? diye sordum.

Şöyle cevap verdi: "Yanımdaki mal... Beni düşündürecek ve sıkıntıya sokacak kadar çoğaldı."

Ona şöyle dedim: "Neyin var?! Onu dağıt."

Kalkıp insanları çağırdı. Ondan bir dirhem kalmayınca kadar onlara paylaştırmaya başladı..."

Bir defasında da çok yüksek bir fiyatla bir arazisini sattı. Mal yığınınına baktığında gözleri yaşla doldu ve şöyle dedi:

"Evinde malların çoğaldığı ve ne yapacağını bilemeyen bir adam, Allah'a yemin ederim ki, gaflet içindedir..."

Sonra birkaç arkadaşını çağırdı ve bu mallarını onlarla birlikte taşıyıp, yanında onlardan bir

dirhem kalmayıncaya kadar Medine sokaklarında ve evlerinde dağıttı.

Cabir b. Abdullah, Talha'nın cömertliğini şöyle anlatıyor:

"Talha b. Ubeydullah'tan başka, istenmeden çok veren birini daha görmedim."

Ailesine ve akrabalarına çok iyilik yaptı. Çok olmalarına rağmen hepsine yardım ederdi.

Onun hakkında şöyle denilmişti:

"Teym oğullarından kendisinin ve ailesinin ihtiyacını karşılamadığı muhtaç hiç kimse bırakmadı.

Onların dullarını evlendirir, güçsüz olanlarına hizmet eder ve alacaklılarının borçlarını öderdi."

Saib b. Zeyd der ki:

"Yolculukta da yerleşik hâlde de Talha b. Ubeydullah'a arkadaşlık ettim. Yiyecek, giyecek ve parada ondan daha çok cömert olanını görmedim."

Osman (r.a.)'ın hilafeti zamanındaki bilinen fitne meydana gelir...

Talha, Osman (r.a.)'a karşı olanların yanında yer alır. Talep ettikleri ıslahat ve değişimlerin birçoğunu destekler.

O bu tutumuyla Osman'ın öldürölmesini istiyor ya da kabul ediyor muydu? Asla... Eğer kurbanı Zinnureyn Osman (r.a.) olan çirkin cinayetin meydana geldiği fitnenin büyüyüp sonuçta çılgın bir kin patlamasına dönüşeceğini bilseydi, iç huzuruyla buna katılır mıydı?

Biz de deriz ki: Fitnenin böyle bir noktaya varacağını bilseydi, ona karşı koyardı. Hem de bir uyarı ve karşı koyma hareketi olması itibariyle onu destekleyen bütün sahâbîlerle birlikte karşı koyardı.

Hız. Osman irkin bir yöntemle muhasara altına alınıp öldüröldükten sonra Talha'nın bu tutumu hayatının dönüm noktası hâline geldi. Hız. Ali, Talha ve Zübeyr kendisinden Mekke'ye gitmek için izin isteyinceye kadar Medine'de

müslümanların biatını kabul etmemişti.

Mekke'den de Osman'ın intikamını almak için birçok kuvvetin toplanmakta olduğu Basra'ya gittiler.

Osman'ın intikamının alınmasını isteyenlerle Ali'yi destekleyenler "Cemel Vakası"nda karşılaşmışlardı.

Ali (r.a.) korkunç bir düşmanlıkla müslümanların ve İslâm'ın içinde bulunduğu zor durumu her düşündüğünde, üzüntüsü çoğalıyor, gözyaşları dökülüyor ve hıçkırıkları yükseliyordu.

Bu zor savaşa mecbur kaldı.

Müslümanların halifesi olması nedeniyle devlete karşı yapılan her- hangi bir başkaldırı ya da şer'î hükümete karşı yapılan silahlı bir isyana müsamaha etmek ne hakkıydı ne de bunu

yapabilirdi...

Böyle bir başkaldırıyı bastırmaya kalkıştığında da kardeşleri, dostları, arkadaşları ve de Resûlullah (s.a.v.)'in ve dininin tâbilerine karşı koyması gerekiyordu. Onlarla hep birlikte şirk ordularına karşı savaşmıştı. Tevhid bayrağının altında birlikte, onları yoğurup arındıran sımsıkı bağlı kardeşler hâline getiren savaşlar yaşamıştı.

Hangi savaştır şimdi bu..?

Ve hangi zor belâdır..?

İmam Ali bu savaştan kurtulmak ve müslümanlarının kanının akmasını önlemek için başvurulabilecek her türlü yola başvurdu.

Fakat büyük yönetici Ömer'in zamanında İslâm devletinin hâkimiyeti altında zorlukla karşı karşıya kalmış olan İslâm'ın aleyhindeki unsurlar çoktu. İşte bu unsurlar, fitne ağlarının dokusunu sağlamlaştırıyor, onu besleyip, akışını kontrol altında tutarak gelişmesine çalışıyordu.

Ali (r.a.), mü'minlerin annesi Aişe (r.a.)'yı,

tahtirevanının içinde, şimdi onu öldürmek için çıkan askerlerin başında görünce çok ağladı...

Askerlerin ortasında Resûlullah (s.a.v.)'in havarileri Talha ve Zübeyr'i görünce, Talha ve Zübeyr'i öne çıkmaları için çağırdı. Atlarının başları, diğerlerinden ileride oluncaya kadar öne çıktılar.

Onlara dedi ki:

"Ey Talha! Hanımını evde saklayıp, Resûlullah (s.a.v.)'in hanımını savaşmak için mi getirdin?

Ey Zübeyr! Allah için sana soruyorum? Biz falanca yerdeyken Resûlullah (s.a.v.)'in sana uğrayıp da: **"Ey Zübeyr, Ali'yi sevmiyor musun?"** dediği günü hatırlıyor musun?

Sen de şöyle dedin: "Dayım oğlu, amcam oğlu ve dinimde olanı sevmez miyim?"

O da sana şöyle dedi: **"Ey Zübeyr! Allah'a yemin ederim ki, ona karşı savaşacak ve ona zulmedeceksin!"**

Zübeyr (r.a.) ise şöyle dedi: "Evet, şimdi hatır-

lıyorum... Unutmuşum... Vallahi seninle savaşmayacağım."

Böylece Talha ve Zübeyr, bu savaşa katılmaktan vazgeçtiler. Durum aydınlığa kavuşur kavuşmaz vazgeçtiler. Ammâr b. Yâsir'in, Ali'nin saflarında savaştığını görünce de Resûlullah (s.a.v.)'in Ammâr'a: "**Seni isyan eden fırka öldürecek.**" sözünü hatırladılar.

Öyleyse Talha'nın katıldığı bu savaşta Ammâr ölürse, o zaman Talha âsi olacak...

Talha ve Zübeyr savaştan çekildiler ve bu çekilmeyi hayatlarıyla ödediler. Fakat kendilerine vermiş olduğu basiret ve hidayetle, Allah'a huzur içinde kavuştular.

Amr b. Cermuz adında bir adam Zübeyr'in peşine düşerek, onu namaz kılarken haince öldürdü!

Talha'yı da Mervan b. Hakem bir okla vurarak, hayatına son verdi.

Osman'ın öldürülmesi, daha önce de söylediğimiz gibi hayatının dönüm noktası oluncaya

dek Talha'nın iç dünyasında etkisini sürdürdü.

Bütün bunlar savaşa katılmaması ve ona teşvik etmemesine rağmen sadece aleyhindeki karşı koyma hareketine destek olması nedeniyle olmuştu. Öyle ki, karşı koyma hareketinin gelişip güçlenerek bu çirkin cinayete dönüşeceğinin bilinmediği bir zamanda destek vermişti.

Savaş başlamadan önce gözyaşlarının boğduğu ağlamaklı bir sesle şöyle dua edip yakarıyordu:

"Allah'ım bugün Osman'a karşılık benim canımı al ki, senin rızana kavuşayım..."

Daha önce açıklamış olduğumuz gibi Ali, onunla ve Zübeyr'le karşılaşınca Ali'nin sözleri onları aydınlığa kavuşturdu. Doğruyu gördüler ve savaş alanını terk ettiler.

Fakat şehâdet onları bekliyordu...

Evet... Şehâdet Talha'nın nasibiyse, nerede olursa olsun birbirlerine kavuşacaklardı. Resûlullah (s.a.v.) onun için şöyle demiyor muydu?

"Bu sözünü yerine getirenlerden biridir.

Kimi yeryüzünde yürüyen bir şehidi görmek mutlu edecekse, Talha'ya baksın."

Şehid mukadder olan büyük sonuna kavuştu ve "Cemel Vakası" bitti.

Mü'minlerin annesi Aişe, hadiselerde acele ettiğini anladı ve bu kavgadan elini çekerek, Basra'dan ayrılıp Mekke'ye, oradan da Medine'ye gitti. İmam Ali ise, ona yolculuğunda rahatlık sağlayacak bütün imkânları sağladı.

Ali, savaşın şehitlerini tespit ederken, kendi tarafında ve aleyhinde olanların hepsinin namazını kılıyordu.

Talha ve Zübeyr'i defnettikten sonra şu sözlerle onlara veda etti:

"Ümit ederim ki, ben, Talha, Zübeyr ve Osman, Allah'ın kendileri için: **"Biz onların gönüllerinde olan kini çıkardık; artık onlar sedirler üzerinde karşılıklı oturan kardeşlerdir."** (Hicr, 47) dediklerinden oluruz."

Sonra saflık, sevgi ve iyilik dolu gözleriyle kabirlerini süzcerek şöyle dedi:

"Bu iki kulağım, Resûlullah (s.a.v.)'in: **"Talha ve Zübeyr cennetteki komşularımdır."** dediğini işittiler."

ZÜBEYR b. AVVÂM

Resûlullah'ın Havarisi

Zübeyr zikredilmeden Talha zikredilemez.

Ve Talha zikredilmeden Zübeyr de zikredilemez.

Resûlullah (s.a.v.) hicretten önce sahâbîlerini birbirlerine kardeş yaparken, Zübeyr ve Talha'yı kardeş yapmıştı.

Şu hadisinde olduğu gibi daima Resûlullah (s.a.v.) onlardan birlikte söz ederdi:

"Talha ve Zübeyr cennetteki komşularımdır."

Her ikisinin de Resûlullah (s.a.v.)'le soy ve akrabalık bağları vardır. Talha'nın soyu, Mürre b. Ka'b'ta Resûlullah'la birleşir. Zübeyr'in soyu ise, Kusay b. Kılâb'ta Resûlullah (s.a.v.)'in soyu ile birleşir. Aynı zamanda annesi Safiye, Resûlullah (s.a.v.)'in halasıdır.

Talha ve Zübeyr'in her biri özellikleri bakımından insanların birbirlerine en çok benzeyenleri idiler.

Yetişmede, zenginlikte, cömertlikte, kuvvetli dindarlıkta ve çok cesur olmada aralarındaki benzerlik büyüktü. Her ikisi de ilk müslümanlardan cennetle müjdelenen on kişiden ve Ömer'in kendisinden sonra halife seçmekle vekil kıldığı altı kişilik şûra görevlilerindendir.

Başlarına gelenler de tam benzeşiyor, hatta aynı...

Söylediğimiz gibi, Zübeyr erken dönemde müslüman oldu. İslâm'a koşan, Dâru'l-Erkam'daki ilk yedi müslümandan biriydi.

O zaman on beş yaşındaydı. Böylece genç yaşta iyilik, aydınlık ve hidâyetle rızıklandı.

Gençliğinden beri süvari ve önde olan biriydi. Hatta tarihçiler, İslâm'da çekilen ilk kılıcın, Zübeyr'in kılıcı olduğunu söylerler.

İslâm'ın ilk günlerinde müslümanlar Dâru'l-Erkam'da gizlenen bir azınlık idiler. Bir gün Resûlullah'ın öldürüldüğü haberi yayıldı. Bunun üzerine Zübeyr, genç yaşına rağmen kılıcını çekerek, Mekke sokaklarından bir tufan gibi geçti.

Önce haberin doğruluğunu araştırdı. Haberin doğru olması hâlinde o onların ya da onlar onun işini bitirinceye kadar bütün Kureyşliler'in boyunlarını kılıçtan geçirmeye karar vermişti.

Mekke'nin yukarı kısmında Resûlullah (s.a.v.) onunla karşılaştı ve ona ne olduğunu sordu. Zübeyr ona haberi bildirdi. Resûlullah ona hayır duada bulunup kılıcı için galibiyet diledi.

Zübeyr, kavmi arasında şerefli biri olmasına rağmen Kureyş'in işkence ve eziyetinden nasibini aldı.

Ona işkence etmeyi üstlenen amcası idi. Onu bir hasırın içine sarıp, nefesini sıkıştırmak için ateşle duman yapıyor ve işkence altındayken:

"Muhammed'in Rabbini inkâr et, seni bu azabtan kurtarayım." diyordu. O zamanlarda sadece yeni gelişmekte, taze bir genç olan Zübeyr, amcasına dehşet veren bir meydan okumayla cevap veriyordu:

"Hayır..!"

Allah'a yemin ederim ki, asla küfre geri dönmeyeceğim.."

Zübeyr, Habeşistan'a birinci ve ikinci hicreti yaptıktan sonra Resûlullah (s.a.v.)'le birlikte bütün hadiseleri yaşamak için döner. Hiçbir savaşı kaçırmaz.

Yaraları iyileştikten sonra bedeninde kalan izleri oldukça çoktu. Bunlar Zübeyr'in yüceliğini ve kahramanlığını ifade eden izlerdi.

Vücudunda âdeta yer bulamayan bu izleri gören bir arkadaşına kulak verelim. O bize şöyle

anlatıyor:

"Zübeyr b. Avvâm ile bazı seferlerde birlikte oldum ve vücudunu gördüm. Kılıçlarla yarılmıştı. Göğsünde ise, vurma ve yaralamalardan oluşan kör gözleri andıran izler gördüm.

Ona: "Vallahi senin vücudunda kimsede görmediğimi gördüm." dedim.

O da bana: "Vallahi içlerinde hiçbir yara yoktur ki, Allah yolunda ve Resûlullah'la birlikte olmasın." dedi."

Uhud savaşında Kureyş askerleri Mekke'ye dönmek için geriye kaçtıktan sonra Resûlullah (s.a.v.), müslümanlarda hâlâ kuvvet olduğunu görsünler de Medine'ye gelerek savaşı yeniden başlatmayı düşünmesinler diye Kureyş askerlerini takip etmeleri için Ebû Bekir ve onu görevlendirmişti.

Ebû Bekir ve Zübeyr, yetmiş müslümanın başına geçtiler. Onlar galip olan bir ordunun peşine düşmüş olmalarına rağmen ancak es-Sıddîk

ve Zübeyr kullandıkları ince savaş taktiği nedeniyle Kureyş'in, müslümanların uğradıkları zararı tespit etmede yanıldığını ve bu güçlü öncü kuvvetin, gelen bir ordunun ilk kuvvetlerinden başka bir şey olmadığını sanmalarına yol açtı. Böylece Kureyş Mekke'ye doğru daha hızla hareket etmeye başladı ve adımlarını çabuklaştırdı!

"Yermük" savaşında Zübeyr tek başına bir orduydu. Başında bulunduğu savaşlarda müslüman askerlerin, dağları andıran Rum ordusu karşısında geriye çekildiğini görünce "Allahu ekber..!" diye bağırdı. Kılıcıyla vuruşarak, yürüyen dağları tek başına yarıp geçti. Sonra alev alev parlayan kılıcıyla, düşüp kalkmadan, dehşet veren o safların arasından tekrar geriye döndü.

Allah ondan razı olsun, şehâdeti çok arzulayan, Allah yolunda ölmeye sevdalı olan birisiydi.

Şöyle diyordu:

"Talha b. Ubeydullah, Muhammed (s.a.v.)'den sonra peygamber olmadığını bildiği hâlde çocuklarını peygamber isimleriyle adlandırıyordu.

Ben de şehid olmaları ümidiyle, çocuklarımı şehid isimleriyle adlandırıyordum."

Şehid sahâbî Abdullah b. Cahş'ın adına te-berrüken çocuğuna Abdullah b. Zübeyr adını verdi.

Şehid sahâbî Münzir b. Amr adına, çocuğuna Münzir adını verdi.

Şehid sahâbî Urve b. Amr adına, çocuğuna Urve adını verdi.

Yüce şehid Hamza b. Abdülmuttalib adına çocuğuna Hamza adını verdi.

Oğlu Ca'fer'i, şehid sahâbî Ca'fer b. Ebû Tâlib'in adıyla adlandırdı.

Oğlu Mus'abı, şehid sahâbî Mus'ab b. Ümeyr'in adıyla adlandırdı.

Oğlu Hâlid'i, şehid sahâbî Hâlid b. Saîd'in adıyla adlandırdı.

Böylece... Ecellerinin geldiği gün şehid olmaları temennisiyle çocuklarına şehitlerin adlarını verdi.

Hayat tarihçesinde onun için şöyle denildi:

"O ne emirlik yaptı, ne cizye topladı, ne de başka bir şey yaptı; sadece Allah yolunda savaştı..."

Savaşçı olarak özelliği, kendine olan tam güveninde ortaya çıkıyordu.

Savaşta beraberinde yüz bin kişi olsa bile onu tek başına savaşıyormuş gibi görürdün.

Savaşçı olarak üstünlüğü, kararlılığına ve sinirlerinin kuvvetli oluşunda ortaya çıkıyordu.

Uhud savaşında müşriklerin, dayısı Hamza'nın cesedini zalimce parçaladıklarını gördü. Korkunç bir intikam dışında başka bir şey düşünmeksizin kılıcının kabzasını sımsıkı kavrayıp dişlerini birbirlerine kenetleyerek onun önünde bir dağ gibi durdu. Hemen ardından Resûlü (s.a.v.) ve müslümanları sadece intikamı düşünmekten alıkoyan vahiy indi.

Benî Kurayza'nın muhasarası uzayıp teslim olmadıkları zaman Resûlullah (s.a.v.) onu Ali b. Ebû Tâlib ile birlikte gönderdi. Aşılmaz surların karşısında durup Ali'yle birlikte şöyle diyordu:

"Vallahi ya Hamza'nın tattığını tadarız ya da onların kalelerini açarız."

Sonra kendilerini tek başlarına kalenin içine attılar. Dehşet veren korkusuz bir güçle, kalede gizlenenlerin yüreklerine korku saldılar ve müslümanlara kalenin kapısını açtılar.

"Huneyn" savaşında Hevazin'in lideri ve şirk

ordularının komutanı Mâlik b. Avfı gördü. Huneyn'de onlar yenilgiye uğradıktan sonra onu, yenilgiye uğrayan askerlerinin ve ashabından oluşan büyük bir topluluğun ortasında duruyor gördü. Tek başına o topluluğu yardı. Tek başına birliklerini dağıttı ve savaştan dönen müslümanların ileri gelenlerinin bazıları için yattıkları pusu yerlerinden onları uzaklaştırdı.

Resûlullah onu çok seviyor ve onu överek şöyle diyordu:

"Her peygamberin bir havarisi vardır; benim havarim de Zübeyr b. Avam'dır."

Bu ne onun, Peygamber'in halasının oğlu olması ve ne de Ebû Bekir'in kızı Esmâ'nın kocası olduğu için değil; aynı zamanda onun çok vefakâr, saygın bir cesur, iyi bir cömert ve malını ve canını Allah yolunda feda etmiş biri olmasındandı.

Hasan b. Sâbit şu sözlerle onu çok iyi anlatır:

Peygamberin zamanında
Ve onun hidâyetinde yaşadı
Havarisiydi; fiilleri sözlerini doğrulardı
Onun çizgisinde ve yolunda yürüdü
Haklı olanı korurdu, çünkü
En doğru olan hak idi
O ünlü bir süvari ve her yere koşan
Bir kahramandı
O bir gün bile yerinde durmazdı
Resûlullah (s.a.v.)'e çok yakın biriydi
O İslâm'a yardım eden soylu şeref sahibiydi
O nice zorlukları kılıcıyla yok etti
Resûlullah için bu yaptıklarının karşılığını
Allah da ona çokça verirdi.
İnce hasletleri, üstün özellikleri olan birisiydi.
Cömertliği ve cesareti yarışan iki at gibiydi.
Ticaret hayatında başarılıydı. Serveti çok

büyüktü. Fakat İslâm için tümünü harcadı ve borçlu olarak öldü.

Allah'a olan güveni (tevekkülü) cömertliğinin, cesaretinin ve fedakârlığının kaynağıydı.

Can verirken, oğlu Abdullah'a borçlarını ödemesi için vasiyet ediyor ve şöyle diyordu:

"Borçlar sana ağır gelirse, sahibimden yardım iste."

Abdullah ona sordu: "Hangi sahibi kastediyorsun?"

Ona şöyle cevap verdi: "Allah... O sahiplerin ve yardım edenlerin en iyisidir."

Sonraları Abdullah şöyle diyordu: "Vallahi borcundan dolayı bir zorlukla karşılaştığımda:

"Ey Zübeyr'in sahibi! Onun borcunu öde." derdim; öderdi."

Talha'yı anlatırken zikrettiğimiz gibi, "Cemel Vakası" Zübeyr'in hayatının son dönüm noktası oldu.

Hakikati gördükten sonra bu savaştan elini çekince, fitne ateşinin devam etmesini isteyenlerden biri onun peşine düştü. Hain katil, Rabbinin huzurunda namaz kılarken onu yaraladı.

Katil, Zübeyr'e yaptığı ihanetin haberini iletme ve işlediği cinayetten sonra kılıcını takdim etmekle ona bir müjde götürdüğü zannıyla İmam Ali'ye geldi.

Fakat Ali, Zübeyr'in katilinin kapıda izin istediğini öğrendiğinde kovulmasını emrederek şöyle haykırdı:

"Safiye'nin oğlunun katilini cehennemle müjdele."

Ona Zübeyr'in kılıcını getirdiklerinde onu aldı ve şöyle diyerek ağlamaya başladı:

"Bir kılıç ki, vallahi sahibi daima onunla Resûlullah (s.a.v.)'den tehlikeleri uzaklaştırmıştır!"

Sözlerimizin sonunda, Zübeyr için İmam'ın

sözlerinden daha büyük ve daha güzel ona gönderilecek bir selâm var mıdır?

Yaşamından sonra ölümünde de Zübeyr'e selâm olsun...

Selâm, yine selâm Resûlullah'ın havarisine...

HUBEYB b. ADÎ

Çarmıha Gerilen Kahraman

Şimdi...

Ey insanlar! Bu kahramana yolu açın..

Çabuk ve sessiz gelin....

Acele ve korkarak gelin...

Fedakârlıkta eşsiz bir ders almak için gelin...

Şimdiye kadar bizlere anlattıkların, fedakârlıkta eşsiz dersler değil miydi? diyebilirsiniz.

Evet, dersler idi...

Ve ihtişamlarında emsalsizdi...

Fakat Şimdi, kendini feda etme sanatında yeni bir ũstadın karŐısındasınız...

Öyle bir ũstad ki, Şehâdeti hadisesini kaçı-rırsanız, gerçekten çok büyük iyilikler kaçırmış olursunuz.

Ey her ũmmet ve beldedeki dűŐünce sahipleri bize gelin..!

Ey her zaman ve çağdaki yũcelik sevdalıları bize gelin..!

Ey gururlarının altında ezilip de din ve iman hakkında kötü zanda bulunanlar siz de gelin..!

Gururunuzla gelin..!

Allah'ın dininin nasıl adamlar meydana ge-tirdiğini gelin, görün..!

İzzetin... gücün... kararlılığın... bilinmiŐliğinin... fedakârlığının... ve sevginin ne olduğunu gelin görün...

Tek kelimeyle, Hakk'a imanın, temiz yürekli sahiplerine kazandırdığı büyüleyici ve olağanüstü büyüklüğün ne olduğunu görün!

Çarmıha gerilmiş şu cesedi görüyor musunuz?

Bugünkü dersimizin konusu odur...

Ey insanlık! Evet...

Önünüzdeki şu çarmıha gerilmiş ceset konudur, derstir, öğretmendir...

Adı: Hubeyb b. Adî...

Bu yüce ismi iyice ezberleyin..!

Ezberleyin ve söyleyin..!

O her zamanda her mezhepten ve dinden her insan için bir şereftir...

O Medine'nin Evs kabilesinden ve ensârdandır.

Resûlullah (s.a.v.) onlara hicret ettiği günden beri yanına gidip gelmeye başladı ve âlemlerin Rabbi Allah'a iman etti.

Temiz ruhlu, berrak nefisli, sağlam imanlı ve

dolu yürekli biriydi. İslâm şairi Hasan b. Sâbit'in anlattığı gibiydi:

Ensârdan olan bir kartaldı

İyi huylu temiz soylu biriydi

Bedir savaşı olduğunda orada cesur bir asker ve önde bir savaşçıydı. Savaş sırasında yoluna düşüp de kılıcıyla yere serdiği müşriklerden biri Hâris b. Âmir b. Nevfel'dir.

Savaş bitip de Kureyş'in kaçan askerleri Mekke'ye geldiğinde Hâris oğulları babalarının öldüğünü haber aldılar ve savaşta onu öldüren müslümanın adını iyice ezberlediler: Hubeyb b. Adî..!

Müslümanlar Bedir'den Medine'ye dönerek, yeni toplumlarının yapısını kurmaya devam ettiler.

Hubeyb, âbid ve zahid biriydi. İçinde zahidlerin tabiatını ve âbidlerin arzusunu taşıyordu.

Orada âşık bir ruhla kendini ibadete verdi. Gece namaz kılıyor, gündüz oruç tutuyor ve âlemlerin Rabbi Allah'a yakarıyordu.

Bir gün Resûlullah (s.a.v.) Kureyş'in sırlarını bilmek, hareket ve hazırlıklarının olabilecek yeni bir savaşla ilgisini anlamak için sahâbîlerinden on kişiyi seçti. Bunlardan biri Hubeyb idi; başlarında Asım b. Sâbit vardı.

Gurup bu amaçla yola çıktı. Mekke ile Asfan arasında bir yere vardıklarında, Huzeyl kabilesinin Benî Hayyan denilen kolunun bulunduğu yere onların haberi ulaştı. Okçularının en beceriklilerinden yüz adamla peşlerine düştüler ve izlerini takip etmeye başladılar.

İçlerinden biri kumun üzerindeki hurma çekirdeklerini görmeseydi onları bulamayacaklardı.

Adam bu çekirdeklerden bazılarını aldı ve Arapların ilginç dikkatiyle inceledi. Sonra yanındakilere şöyle dedi:

"Bu Medine çekirdeğidir. Onları bulmak için çekirdekleri takip edelim."

Yerlere atılmış hurma çekirdeklerini takip ederek ilerlediler. Sonunda uzakta aradıklarını gördüler.

On kişinin emiri Asım, takip edildiklerini fark edince arkadaşlarına bir dağın zirvesine çıkmalarını söyledi.

Yüz okçu yaklaşarak, dağın eteklerinde etraflarını sardılar ve ablukayı sağlamlaştırdılar.

Onlara hiçbir zarar vermeyeceklerine dair güvence verdikten sonra teslim olmaya çağırdılar.

Hepsinden Allah razı olsun, on kişi reisleri Asım b. Sâbit el-Ensârî'nin etrafında toplandılar ve vereceği emri beklediler.

O şöyle diyordu:

"Vallahi ben bir müşrikin tutsağı olmayı ka-

bullenemem. Allah'ım bizi Peygamberine bildir."

Bunun üzerine yüz okçu onları oklarla vurmaya başladılar. Emirleri Asım ve onunla birlikte yedi kişi vurulup şehid oldular.

Geriye kalanlara da eğer inerlerse dokunmayacaklarına dair kesin söz verdiler.

Üç kişi; Hubeyb b. Adî ve iki arkadaşı aşağı indiler.

Okçular, Hubeyb ve arkadaşı Zeyd b. Desine'nin yanına gelip onları bağladılar.

Üçüncü arkadaşları, ihanetin başlangıcını görünce, Asım ve kardeşlerinin öldüğü gibi ölmeye karar verdi.

Ve istediği gibi şehid oldu.

Böylece mü'minlerden imanını en çok, ahidlerinde en temiz, Allah'a ve Resûlü'ne en vefalı olanlarından sekizi şehid oldu.

Hubeyb ve Zeyd, bağlarından kurtulmak istediler; fakat çok sağlam idi.

O hain okçular, onları Mekke'ye götürüp müşriklere sattılar. Ve kulaklarda "Hubeyb" adı çınladı.

Hâris b. Âmir'in oğulları Bedir'de babalarını öldüreni hatırladılar. O ismi iyi hatırladılar ve yüreklerindeki kin harekete geçti.

Onu satın almak için koştular. Bedir savaşında babalarını ve ileri gelenlerini kaybeden Mekke ahalisinin birçoğu, onlardan intikam almak için onlarla rekabete giriştiler.

Sonunda hep birlikte anlaşarak, sadece ona değil; bütün müslümanlara olan kinlerini dindirecek bir akıbete onu hazırlamaya koyuldular.

Bir başka gurup da Hubeyb'in arkadaşı Zeyd b. Desine'yi alarak, ona işkence etmek için götürdüler.

Hubeyb, kalbini ve her şeyini Allah'a emanet etti.

Hubeyb, Allah'ın ona verdiği, bütün korkuları dağıtan ve kayaları eriten bir sükûnetle, cesurca ve güvenle dua etmeye başladı.

Allah onunlaydı. Ve o Allah'la idi...

Parmaklarının ucundaki soğukluğu göğsünde duyacak kadar Allah'ın eli onun üzerindeydi.

Evlerinde esir bulunduğu Hâris'in kızlarından biri bir gün yanına girdi. Şaşırtan bir şeyi görsünler diye insanlara haber vermek için bulunduğu yeri koşarak terk etti.

"Vallahi elinde yemekte olduğu büyük bir üzüm salkımı gördüm. Fakat zincire vurulmuştu ve Mekke'nin hiçbir yerinde üzüm yoktu.

Bunun Allah'ın Hubeyb'e verdiği rızktan başka birşey olmadığını sanıyorum."

Evet... Bu, Allah'ın salih kuluna verdiği bir rızık idi. Tıpkı daha önce Meryem'e verdiği gibi:

"Zekeriyya ne zaman kızın bulunduğu mih-raba girse, onun yanında yeni bir yiyecek bulurdu. "Meryem! Bu sana nereden geldi?" de-

yince, o da: "Bu, Allah katındandır." derdi. Şüphesiz Allah, dilediğine hesapsız rızık verir." (Al-i İmrân, 37)

Müşrikler Hubeyb'e, kardeşi ve arkadaşı olan Zeyd b. Desine'nin ölüm haberini verdiler.

Bununla onu huzursuz edeceklerini ve kat kat ölümü tattıracaklarını sanıyorlardı. Oysa onu Allah'ın himaye edip, ona sükûnet ve rahmet verdiğini bilmiyorlardı.

Onunla imanı üzerine pazarlık etmeye ve önce iman ettiği Rabbine olmak üzere Muhammed'e küfretmesi hâlinde serbest bırakacaklarını söylemeye başladılar. Fakat onlar okla güneşi avlamaya çalışanlar gibiydiler.

Evet... Hubeyb'in imanı kuvvette, uzaklıkta, ateşte ve ışıktaki güneş gibiydi...

Kendisinden ışık isteyen herkesi aydınlatıyor ve ısınmak isteyen herkesi ısıtıyordu. Fakat ona yaklaşıp da meydan okuyanı yakıp eritiyordu. Ondan istediklerini elde edemeyeceklerini anlayınca kahramanı, son anı yaşatmak için, "Ten'im" denilen yere götürdüler.

Oraya ulaştırıldığında Hubeyb iki rekât namaz kılmak için onlardan izin istedi. Onlar bunun Allah'ı, Resûlü'nü ve dinini inkar etmekle neticelenecek bir iç hesaplaşmaya neden olacağını zannederek izin verdiler.

Hubeyb huşu, teslimiyet ve sessizlik içinde iki rekât namaz kıldı. İçinde imanının lezzeti taşıdı. Hep böyle sürekli namaz kılmayı istedi.

Katillerine dönüp, onlara şöyle dedi:

"Allah'a yemin ederim ki, eğer ölümden korktuğumu zannetmeyecek olsaydınız, namaz kılmaya devam ederdim."

Sonra ellerini gökyüzüne doğru kaldırarak şöyle dedi:

"Allah'ım onları birer birer say ve ikişer ikişer öldür."

Sonra onların yüzlerini keskin bakışlarla süzerek şöyle dedi:

Önemsemem nasıl olursa olsun
Allah için olduktan sonra ölümüm
Allah içindir bu dilerse rahmet eder
Dağılmış bir bedenin parçalarına

Sanırım, Arap tarihinde ilk kez bir adamı çarmıha gererek öldürüyorlardı.

Hurma ağaçlarından büyük bir çarmıh yaparak, Hubeyb'i üstüne yerleştirdiler ve onu bağladılar. Müşrikler sevinç içinde toplandılar ve okçular mızraklarını bilemeye başladılar.

Kasıtlı olarak bütün bu vahşet çarmıha gerili kahramanın önünde sergilendi. O ise gözünü hiç kırpmadı ve yüzündeki şaşırtıcı ışık saçan rahatlık kaybolmadı.

Mızraklar saplanmaya ve kılıçlar etini parçalamaya başladılar. Bu sırada Kureyş'in ileri gelenlerinden biri ona yaklaşıarak şöyle dedi:

"Sen akrabalarının arasında sağ ve salim olup da, Muhammed'in şimdi senin yerinde olmasını arzu eder miydin?"

Burada Hubeyb eşsiz bir şekilde bir fırtına gibi kükredi ve katillerine şöyle haykırdı:

"Allah'a yemin olsun ki, ben akrabalarımın ve çocuklarımın arasında dünya nimeti ve sağlığı içinde olup da Allah'ın Resûlü'ne bir dikenin batmasını dahi tercih etmem."

Arkadaşı Zeyd b. Desine'nin öldürülürken söylediği muhteşem sözlerin aynısıydı bunlar. Evet, Zeyd'in dün söylediği büyüleyici, muhteşem ve çarpıcı sözlerin aynısıydı. Bugün onları Hubeyb söylüyordu.

Bu sözler o zaman müslüman olmayan Ebû Süfyân'ın çaresizce ellerini birbirine vurarak, dehşet içinde şöyle demesine neden oluyordu.

"Allah'a yemin ederim ki, hiç kimsenin kimseyi, Muhammed'in arkadaşlarının Muhammed'i sevdiği gibi sevdiğini görmedim!"

Hubeyb'in bu sözleri, kılıçlar ve mızraklara kahramanın bedeninden amaçladıklarını elde etmeleri için verilmiş bir izin gibiydi. Çılgınca ve vahşet içinde ona saldırdılar.

Şehid edildiği yerin yakınında kuşlar ve kartallar uçuşuyordu. Sanki kasapların işlerini bitirerek gitmesinden sonra oraya gelip taze cesetten lezzetli bir yemek almayı bekliyor gibiydiler.

Fakat çok geçmeden birbirlerini çağırarak toplandılar. Tartışıp, bir çözüm arıyorlarmışçasına gagalarını birbirlerine yaklaştırdılar.

Aniden gökleri yarararak uçtular ve uzaklara çok uzaklara gitmeye başladılar.

Âdeta içgüdülerıyla çarmıha gerilmiş cesetten tevbekâr ve salih bir adamın kokusunu aldılar da ona yaklaşmaktan ya da bir zarar vermekten utandılar.

Kuşlar utanarak ve insafla gökyüzünün derinliklerinde kaybolup gittiler. Müşrik topluluk da isyan ve düşmanlıklarının gereğini yapmış olarak Mekke'deki kin dolu inlerine döndüler.

Orada Kureyşliler'den kılıçlı ve mızraklı bir gurup, şehid cesedi beklemek için kaldı.

Hubeyb kendini hurma ağacından yapılma çarmıha gerip bağladıklarında.. İşte o an yüzünü gökyüzüne doğru çevirerek yüce Rabbine şöyle bir duada bulunmuştu:

"Allah'ım! Biz senin Resûlü'nün mesajını ilettik, sen de hemen ona bize yapılanları ilet."

Allah onun duasını kabul etti...

Resûlullah (s.a.v.) Medine'deyken, ashabının zorluk içinde olduklarına dair kuvvetli bir his

içine düştü. Ve ona onlardan birinin cesedinin asılı olduğu göründü.

Hemen Mikdâd b. Amr ve Zübeyr b. Avvâm'ı çağırđı. Atlarına bindiler ve uçarcasına gittiler.

Allah onları hedefledikleri yere ulaştırdı. Arkadaşları Hubeyb'in cesedini indirerek, onu nemli toprağıyla kucaklamayı bekleyen temiz bir yeryüzü parçasına götürdüler.

Bugüne dek hiç kimse Hubeyb'in kabrinin nerede olduğunu bilmiyor. Herhalde böyle olması en doğru olanıydı. Ta ki tarihin hafızasında ve hayatın yüreğinde o "çarmıha gerilen kahraman" olarak kalabilsin!

ÜMEYR b. SA'D
Eşsiz Adam

Saîd b. Âmir'i hatırlıyor musunuz..?

Ömer'in, Şam emirliği ve valiliğini kabul ettirdiği o zahid, âbid ve itaat sahibi kişiyi..?

Ondan bu kitabımızın birinci bölümünde bahsetmiş ve onun hayret verici zühdünü, yüceliğini ve gûnahtan sakınmasını görmüştük.

İşte biz bu sayfalarda onun bir kardeşiyle... Gûnahtan sakınmada, zühdde, yücelikte ve benzersiz üstün kişiliğinde ikiz kardeşi olan

biriyle buluşmaktayız.

O Ümeyr b. Sa'd'dır...

Müslümanlar ona "Eşsiz Adam" diyorlardı.

Kendilerinde olan fazilet, anlayış ve nura rağmen Resûlullah'ın ashabının böyle bir lakabı vermede üzerinde birleştikleri başka bir adam yoktur.

Babası Sa'd el-Kârî, Bedir'de ve ondan sonraki savaşlarda Resûlullah (s.a.v.)'le birlikteydi. Kadisiye savaşında şehid olup Allah'a kavuşuncaya kadar ahdi üzere kaldı.^{1[1]}

^{1[1]} İbn Hişam'ın "Siret" kitabında (c.1, s.519 el-Habebî II.baskı) anlatılan biyografide Ümeyr'in babasının bir başka "Sa'd" olduğu ve Resûlullah henüz hayattayken, Tebük savaşından önce öldüğü yazmaktadır.. Fakat İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-kübrâ adlı eserinde (c.4, s.324) onun; "Sa'd

Oğluyla birlikte Resûlullah'a gitti ve ona biat edip müslüman oldu.

 meyr müslüman olduğu günden itibaren Allah'ın evine yerleşmiş bir  bid idi.

İşklardan kaçıyor ve gölgelerin sessizliğine sığınıyordu. Onu ilk saflarda görmemek çok uzak bir ihtimaldi. Namazda en önde olmanın sevabını almak için ilk safta beklerdi. Cihada da şehid olmak ümidiyle ilk saflara koşardı.

Bunun dışında iyiliğini, hayrını, salah ve takvasını artırmak için mescidde itik fa girerdi...

T vbek rdı, günahları için ağlardı...

Kendini Allah'a adamıştı, hep tövbe ederdi...

Her kervan ve her toplulukla birlikte Allah için yollara düşerdi...

el-Kârî" olduğu söyler. Biz de bu görüşü benimsedik.

Allah, ashabın gönlünü onun sevgisiyle doldurmuştu. Onların gözbebeği, gönüllerinin sultanıydı.

Kuvvetli imanı, saflığı, sessizliği, huyunun güzelliği ve aydınlık görüşleri kendisiyle oturan veya gören herkes için bir sevinç kaynağıydı.

Hiçbir şeyi ve hiç kimseyi dinine tercih etmezdi.

Bir gün evinde iken çok yakın bir akrabası olan Culâs b. Süveyd b. Sâmit'in: "Eğer adam doğru söylüyorsa biz eşeklerden daha kötüyüz!" dediğini duydu.

Bu kişi, "adam" sözüyle Resûlullah'ı kastediyordu.

Culâs, İslâm'a korktuğu için girenlerdendi.

Ümeyr b. Sa'd, bu sözü işitince sessiz ve iyilik dolu kişiliğinde kızgınlık ve şaşkınlık patlaması oldu.

Kızgınlık; çünkü müslüman olduğunu iddia eden biri, çirkin bir dille Resûlullah'a söz söylüyordu...!!

Şaşkınlık; çünkü duyup da kabul edemediği bu söz karşısında sorumluluğunu hatırladı...!!

Duyduğunu Resûlullah'a söylesin mi?

Meclislerden söz nakletmek yasaklandığı hâlde bu nasıl olur?

Susup da duyduğunu unutsun mu?

Nasıl yapsın...?

O zaman vesilesiyle Allah'ın dalâletten hîdâyetle erdirdiği, karanlıktan çıkarıp aydınlığa kavuşturduğu Resûlullah'a olan bağılılığı ve vefa nerede kalır?

Fakat şaşkınlığı uzun sürmedi. Doğruluk daima sahibine bir çıkış yolu bulurdu...

Ümeyr hemen güçlü bir adam ve takva sahibi bir mü'min gibi davrandı.

Ve Culâs b. Süveyd'e şunları söyledi:

"Culâs! Vallahi sen benim en sevdiğim, yanımda en kıymetli ve başına sevmediği bir şeyin gelmesini en çok istemediğim kişisin.

Şimdi bir söz söyledin ki, eğer bunu duyursam sana zarar verecektir. Susup söylemezsem, dinim helak olur. Ancak dinin hakkı vefalı olmaktan daha önceliklidir. Bu nedenle, konuştuklarını Resûlullah'a söyleyeceğim."

Böylece Ümeyr, Allah korkusuyla dolu yüreğini tamamen rahatlattı.

O önce meclis emniyetinin gereğini yerine getirerek, kendini yalan söz taşıyıcısı olmaktan kurtardı.

İkinci olarak dininin gereğini yerine getirerek korkunç bir nifakı ortaya çıkardı.

Üçüncü olarak da Resûlullah (s.a.v.)'e bildireceğini açıkça söylediğinde Culâs'a hatasından dönme ve Allah'tan af dileme fırsatı verdi. Eğer Culâs o an bunu yapmış olsaydı, Ümeyr'in içi rahat erer ve Resûlullah (s.a.v.)'e bildirme ihtiyacı duymazdı.

Fakat Culâs, hatasından dönmeyi kendine yediremedi. Ağzından bir tek özür ya da üzüntü kelimesi çıkmadı. Ümeyr ise:

"Beni senin günahına ortak edecek bir vahiy inmeden önce Resûlullah'a bunu haber vereceğim." diyerek oradan ayrıldı.

Resûlullah (s.a.v.) Culâs'ın getirilmesi için birini gönderdi. Culâs söylediğini inkâr hatta yalan yere Allah'a yemin etti.

Fakat hak ile batılı birbirinden ayırt etmek için Kur'ân âyeti nâzil olmuştu:

"Andolsun ki, müslüman olduktan sonra inkâr edip küfür sözü söylemişler iken, söylemedik diye Allah'a yemin ettiler, başaramayacakları bir işe giriştiler... Allah ve Resûlü, bol nimetinden onları zenginleştirdi ve öç almaya kalkıştılar. Eğer tövbe ederlerse bu, iyiliklerine olur; şayet yüz çevirirlerse, Allah onları dünya ve âhirette can yakıcı azaba uğratar. Yeryüzünde bir dost ve yardımcıları yoktur." (Tevbe, 74)

Culâs yanlışlığını açıklayan âyetin aynı zamanda tevbe etmesi hâlinde kendisine Allah'ın rahmetini vaat ettiğini görünce söylediğini itiraf etmek ve hatasından dolayı özür dilemek zorunda kaldı.

...Eğer tevbe ederlerse bu, iyiliklerine olur...

Ümeyr'in bu davranışı Culâs için bir iyilik ve bereketti. Culâs tövbe etti ve İslâm'ını güzelleştirdi.

Hız. Peygamber, Ümeyr'in kulağına yanaştı ve nuruyla onu çevreleyerek şöyle dedi:

"Ey çocuk!

Kulağın görevini yerine getirdi... Ve Rabbin seni tasdik etti!"

Dört yıl önce "Ömer'le Birlikte" adlı kitabımı yazarken, Ümeyr ile ilk buluşmamıza çok sevinmiştim.

Emirü'l-mü'minin ile arasında geçenler kadar beni hiçbir şey büyülememişti. Bu hikâyeyi, en çarpıcı yönleriyle yüceliği tanımanız için şimdi

size anlatacağım.

Biliyorsunuz ki, Mü'minlerin emiri Hz. Ömer (r.a.) valilerini âdeta kaderini seçer gibi seçerdi.

Onları, emirlik ve valilikten kaçan, ancak halife zorladığı zaman kabul eden, doğru sözlü, güvenilir ve Allah korkusuyla dolu zahid kişilerden seçerdi.

Keskin basireti ve engin tecrübesine rağmen vali ve yardımcılarının seçiminde çok titiz ve ağır davranırdı.

Kendisinden nakledilmiş olan şu sözler dilinden düşmezdi:

"Emiri olmadığı bir toplumun içinde, onların emiriymiş gibi... Emiri olduğu bir toplumun içinde ise, onlardan herhangi biriymiş gibi davranan bir adam istiyorum.

Ne giyiminde, ne yiyeceğinde, ne de meskeninde kendini insanlardan ayrıcalıklı kılmayan.. Onlara namazı kıldırır... Aralarında hakça pay eden... Ve onlara adaletle hükmedip, kapısını açık

tutan bir vali istiyorum."

Bu keskin ölçülerin ışığında bir gün Ümeyr b. Sa'd'ı Humus'a vali seçti.

Ümeyr bundan kurtulmak istedi; fakat Halife Ömer onu buna mecbur etti.

Ümeyr, Allah'tan hayır dileyerek görevinin başına gitti. Humus'ta tam bir yılını geçirdiği hâlde Medine'ye vergi göndermedi.

Hatta kendisinden Halife'ye bir mektup dahi gitmedi. Bunun üzerine Hz. Ömer kâtibini çağırarak ona: "Ümeyr'e bize gelmesi için yaz." dedi.

Burada izninizle, Ömer ile Ümeyr'in buluşma sahnesini, "Ömer'le Birlikte" adlı kitabımdan nakletmek istiyorum:

"Bir gün Medine sokakları, harcadığı çaba ve uzun süredir karşı karşıya olduğu zorluklardan dolayı adımlarını yerden sökercesine atan, yol yorgunluğu üzerine çökmüş, üzeri tozlu ve saçları dağınık bir adam gördü.

Sağ omzunda bir çıkın ve bir kap...

Sol omzunda içinde su olan küçük bir kırba...

İnce, zayıf bedeninin hiçbir zorluk vermediği bir asaya yaslanıyordu...

Ömer'in meclisine ağır adımlarla yaklaştı.

"Ey Mü'minlerin emiri! Allah'ın selâmı üzerine olsun."

Hız. Ömer selâma karşılık verdi. Bir yandan da üzerinde gördüğü bitkinlik ve yorgunluk ona acı verirken, sorar:

"Ey Ümeyr! Nasılsın?"

"Gördüğün gibiyim. Sağlıklı ve dünyayı boynuzlarından peşimde sürüklediğimi görmüyor musun?"

"Yanında ne var?"

"Yanımda; yiyeceğimi taşıdığım çıkınım, içinde yemeğimi yediğim kabım, abdest ve içecek suyumu taşıdığım kırbam ve hem üzerine dayanıp, hem de eğer bir düşman karşıma çıkarsa onunla karşı koyduğum bir sopam var. Allah'a yemin ederim ki, dünya benim isteklerime tâbi olan bir

nesneden başka bir şey değildir."

"Yürüyerek mi geldin?"

"Evet."

"Bineceğin bir hayvanı verebilecek birini bulamadın mı?"

"Onlar vermediler. Ben de istemedim."

"Sana verdiğimiz görevi ne yaptın?"

"Beni gönderdiğin şehre gittim. Ahalisinden salih olanları topladım. Onları malların ve vergilerin toplanması için görevlendirdim. Toplandıkları zaman da onları gerektiği şekilde ayırdım. Eğer onlardan sana bir şey kalmış olsaydı, onu sana getirirdim."

"Bize bir şey getirmedin mi?"

"Hayır..."

Ömer hayretler içinde şöyle bağırdı:

"Ümeyr'in görev süresini uzatın."

Ümeyr büyük bir isteksizlikle cevap verdi:

"O günler artık geride kaldı. Ne sana, ne de senden sonra başka birine çalışmayacağım."

Bu hikâye tasarladığımız bir senaryo ve ürettiğimiz bir konuşma değil; o ihtişamlı günlerinde İslâm'ın başkenti Medine'nin şahit olduğu tarihî bir vakıadır.^{2[2]}

Acaba bu eşsiz ve yüce kişiler hangi türden adamlar idiler?

Ömer (r.a.) temenni ederek şöyle diyordu:

"Müslümanların işlerinde bana yardım edecek Ümeyr gibi adamlarımın olmasını isterdim."

Arkadaşlarının haklı olarak "Eşsiz Adam" diye niteledikleri Ümeyr, dikenli yaşamımızın ve

^{2[2]} Bu hikâye; kitabın başında da belirttiğim gibi, kaynaklarımızdan biri olan "Hilyetü'l-evliyâ" adlı kitabın 1. cildinde anlatılmaktadır.

maddî bedenimizin neden olduğu her tür insanî zaafın üstesinden gelmişti.

Bu yüce zata, valilik görevi verildiğinde Allah'a olan korkusu nedeniyle buna ilerleme, gelişme ve güzellik kazandırmaktan başka bir şey yapmadı.

Humus valisi iken, daima minberden müslüman cemaate seslendiği şu kelimeleriyle müslüman yöneticinin görevlerini dile getiriyordu:

"İslâm sağlam bir duvar ve kuvvetli bir kapı değil midir..?

İslâm'ın duvarı adalet, kapısı ise haktır...

Duvar yıkılır, kapı kırılırsa, İslâm fetholunur...

Hâkimiyet kuvvetlendikçe İslâm sağlam kalacaktır...

Hâkimiyetin sağlamlığı ise, kılıçla öldürmek ve kırbaçla vurmaktır değildir...

Fakat hakkı vermek ve adaletle davranmakla olur..."

Biz şimdi Ümeyr'le vedalaşıyor ve onu saygı ve huşû ile selâmlıyoruz.

Gelin, başlarımızı önümüze eğelim. Öğretmenlerin en iyisi Muhammed için... Takva sahiplerinin imamı Muhammed için...

Hayat boyu insanlara armağan edilmiş Allah'ın rahmetine, Allah'tan salât ve selâm olsun...

İyi ailesine selâm olsun...

İyi ashabına selâm olsun...

ZEYD b. SÂBÎT
Kur'ân'ın Toplayıcısı

Kur'ân'ı sağ eline alıp, ona bakıp âyet âyet, sûre sûre gül bahçelerinde dalıp gittiğin zaman...

Bu büyük eserden dolayı kendilerine teşekkür borçlu olduklarından biri de Zeyd b. Sâbit adındaki büyük adamdır.

Kur'ân'ı bir kitapta toplama hareketi anlatıldığında bu büyük sahabînin adı mutlaka geçer.

Kur'ân'ın ezberlenmesi, tertibi ve toplanmasının faziletine sahip olan mübareklerin anısına şükran çiçekleri sunulduğunda Zeyd b. Sâbit'in bu çiçeklerdeki payı oldukça büyüktür.

O ensârdandır...

Resûlullah (s.a.v.) hicret ettiği zaman o on bir yaşındaydı. Küçük çocuk, ailesinden müslüman olanlarla birlikte müslüman oldu ve Resûlullah (s.a.v.) tarafından yapılan bir davetle tebrik edildi.

Babası kendileriyle birlikte onu da Bedir savaşına götürdü. Fakat yaşının ve bedeninin küçüklüğü dolayısıyla Hz. Peygamber onu geri çevirdi.

Uhud savaşında ise kendi yaşıtlarından bir grupla Resûlullah'ın yanına gittiler ve mücahidlerin saflarında, neresi olursa olsun herhangi bir yere kabul edilmek için ona yalvardılar. Aileleri ise onlardan daha çok yalvarıyor ve istiyordu.

Resulullah küçük süvarileri memnun bakışlarla süzüp, bu savaşta da onları asker yapamayacağına dair özür beyan etmek isterken...

Onlardan biri olan Râfî b. Hudeyc, sağ eliyle ustaca savurduğu bir kargı ile Resûlullah'ın önüne çıktı ve ona:

"Gördüğün gibi ben bir atıcıyım, iyi atış yaparım, bana izin ver." dedi.

Resûlullah rıza dolu bir gülümsemeyle bu güzel ve yeni yeşeren kahramanı selâmlayıp, ona izin verdi.

Yaşıtlarının damarları kabardı.

İkinci olarak Semure b. Cündüb öne çıktı. Güçlü kollarını saygıyla hareket ettirirken, akrabalarından bazıları Resûlullah'a şöyle diyorlardı:

"Semure güreşte Râfî'yi yener..."

Resûlullah onu da sevgi dolu bir gülümseyişle selâmladı ve izin verdi.

Bedenlerinin kuvvet gelişimi bir yana, o zaman Râfî ve Semure on beş yaşlarındaydılar.

Yaşıtlarından altı genç geri kaldı. Zeyd b. Sâbit ve Abdullah b. Ömer de onlardandı.

Onlar da kimi zaman yalvarıp rica ederek, kimi zaman ağlayarak, kimi zaman da adalelerini göstererek, kendilerini savaşa kabul ettirmek için çaba sarf etmeye başladılar.

Fakat yaşları genç ve vücutları taze olduğu için Resûlullah bir dahaki savaş için onlara söz verdi.

Böylece Zeyd, kardeşleriyle birlikte hicretin beşinci senesindeki Hendek savaşından itibaren Allah yolunda savaşmaya başladı.

Mü'min İslâmî kişiliği, çarpıcı ve hızlı bir şekilde geliyordu. O sadece bir mücahid olarak yetişmiyordu. Aynı zamanda birçok meziyeti olan kültürlü biriydi. O Kur'ân'ı ezbere takip ediyor, Allah Resûlü için vahiy yazıyor ve ilim ve hikmette ilerliyordu. Resûlullah, davasını tüm dış

dünyaya duyurmaya, yeryüzünün kayser ve krallarına mektuplarını göndermeye başladığında, Zeyd'e onların dillerini öğrenmeyi emretti. O da bunları kısa bir zamanda öğrendi.

Böylece Zeyd b. Sâbit'in kişiliği gelişti. Yeni toplumda kendisine yüksek bir mevki edinerek, müslümanların saygı ve hürmet gösterdiği biri oldu.

eş-Şa'bî şöyle der:

"Zeyd b. Sâbit, bineğine binmek istedi; İbn Abbas özengisini tuttu. Zeyd ona: "Ey Resûlullah'ın amcaoğlu bırak..." dedi. İbn Abbas ona şöyle cevap verdi: "Hayır, biz âlimlerimize böyle yaparız."

Kabîsa şöyle der:

"Zeyd miras işleri, kıraat, fetva ve kadılık işlerinde Medine'de lider idi."

Sâbit b. Ubeyd ise şöyle der:

"Zeyd kadar evinde şakacı, meclisinde ağır başlı bir adam görmedim."

İbn Abbas şöyle der:

"Muhammed'in ileri gelen ashabı, Zeyd b. Sâbit'in derin bir ilim sahibi olduğunu anlamışlardı."

Arkadaşlarının söylediği bütün bu özellikler, tüm İslâm tarihindeki görevlerin en şanlılarından olan bir görevle şereflenmeyi kaderin kendisine sakladığı adamı daha fazla tanımamıza yardımcı olmaktadır. Bu görev ise, Kur'ân'ı toplamaktır.

Vahyin, şu muhteşem âyetlerle, dava ve Kur'ân kervanına seslenerek uyarıcılardan olsun diye Resûlullah'ın kalbine sirayet etmeye başladığı zamandan beri vahiy Resûlullah (s.a.v.) ile birlikteydi:

"Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı bir alekadan (embriyodan) yarattı. Oku! Rabbin sonsuz kerem sahibidir. O Rab ki kalemle yazmayı öğretti. İnsana bilmediği şeyleri öğretti." (Alak, 1-5)

Vahiy bu başlangıçtan itibaren sürekli Resûlullah (s.a.v.) ile birlikteydi. Hidâyetini ve nurunu isteyerek Allah'a yüzünü her yönelttiğinde onun yardımına yetişirdi.

Hız. Peygamber'in bir savaştan diğerine koştuğu, bir savaşı bitirip de düşmanlarıyla bir başkasında karşılaştığı, büyük bir çaba ile yeni bir dünya kurduğu bütün risalet yılları boyunca vahiy inmeye devam etti. Resûlullah da okuyup tebliğ ediyordu. Orada ilk günden itibaren Kur'ân'a istekle sarılan mübarek bir topluluk vardı. Bunların bazıları Kur'ân'ı güçlerinin yettiği kadar ezberlemeye, iyi yazmayı bilen bazıları da âyetleri yazılı olarak muhafaza etmeye başladılar.

Yaklaşık olarak yirmi bir sene zarfında, vahiy hadiselerine uygun olarak âyet âyet ya da âyetler topluluğu hâlinde indi. Bu hafız ve yazıcılar Allah'ın büyük yardımıyla işlerini devam ettirdiler.

Kur'ân bir defada inmedi. Çünkü telif edilen ve insan tarafından yazılmış bir kitap değildi.

O, her gün taş üstüne taş konularak kurulan "yeni ümmet"ın rehberidir. Akidesi, yüreği, fikri ve iradesi ilâhî iradeye göre günden güne gelişen, olgunlaşan bir ümmetin...

Bu nedenle; beşerî tecrübenin gelişim çizgisini, yenilenen ortamlarını ve karşılaştığı problemleri takip edebilmek için Kur'ân'ın parçalar ve bölümler hâlinde gelmesi gerekliydi.

Daha önce de söylediğimiz gibi Kur'ân'ı ezberleyip yazmak için hafız ve yazıcılar çoğalmıştı. Bunların başında ise -Allah hepsinden razı olun- Ali b. Ebû Tâlib, Übey b. Ka'b, Abdullah b. Mes'ûd, Abdullah b. Abbas ve şimdi ondan

bahsetmekte olduğumuz saygın kişilik sahibi Zeyd b. Sâbit geliyor.

Kur'ân'ın inişi tamamlandığında ve inişinin son zamanlarında Resûlullah âyetlerini ve sûrelerini tertib ederek müslümanlara okuyordu.

Resûlullah (s.a.v.)'in vefatından hemen sonra müslümanlar riddet (dinden dönme) savaşlarıyla karşı karşıya kaldılar.

Hâlid b. Velîd ve Zeyd b. Hattâb'tan söz ederken anlattığımız Yemame savaşında Kur'ân hafız ve okuyucularından şehid olanların sayısı çok idi. Riddet ateşi söner sönmez Hz. Ömer geriye kalan hafız ve kurraların şehid olup ölmelerinden önce Kur'ân'ın hemen toplanmasını istemek için Halife Ebû Bekir es-Sıddîk (r.a.)'a koştı. Halife Rabbinden istihare yaptı (bunu yapmanın doğru olup olmadığını gönlüne açmasını diledi). Arkadaşlarıyla görüşmeler yaptı. Sonra Zeyd b. Sâbit'i çağırarak ona:

"Bu konuda en çok güvendiğimiz akıllı

gençsin." dedi. Ve ona bu konuda bilgisi olanlarla yardımlaşarak Kur'ân-ı Kerîm'i toplamasını emretti.

Zeyd bir din olarak İslâm'ın geleceğinin bağlı olduğu bu işi üstlendi. Görevlerin en zor ve en büyük olanını başarmak için büyük bir çaba harcadı. Âyet ve sûreleri, hafızların hafızalarından ve yazılı oldukları yerlerden toplamaya, onları birbirleriyle karşılaştırıp incelemeye başladı. Bu işi, Kur'ân'ı düzenli ve tertipli bir şekilde toplayıncaya kadar sürdürdü.

Risalet yıllarında Hz. Peygamber (s.a.v.)'den Kur'ân'ı dinleyerek yaşayan bütün sahâbîler onun yaptığı işin kusursuzluğunu kabullendiler. Kuşkusuz aralarında âlim, hafız ve kâtipler de vardı.

Zeyd görevin yüceliğini ve kudsiyetinin oluşturduğu büyük zorluğu anlatırken şöyle diyordu:

"Allah'a yemin ederim ki, beni bir dağı yerinden taşımakla yükümlü kılsaydılar, bu bana,

emretmiş oldukları Kur'ân'ı toplama işinden daha kolay gelirdi."

Evet...

Zeyd'in omzunda bir dağ ya da dağlar taşıması, bir sûrenin tamamlanmasında veya bir âyetin naklinde yapacağı en küçük bir hatadan daha tercihe şâyân idi.

Ne kadar küçük ve kasıtsız olursa olsun böyle bir hatayı yapmaktansa, gönlü her tür zorluğa katlanmaya razıydı.

Fakat Allah'ın yardımını ve **"Zikri (Kur'ân'ı) biz indirdik ve onu biz koruyacağız."** (Hicr, 9) vaadi onunla birlikteydi.

Zeyd görevini başardı, sorumluluk ve yükümlülüğünü en iyi şekilde yerine getirdi.

Bu Kur'ân'ın toplanmasının ilk aşamasıydı.

Bu çalışmada Kur'ân, birden fazla kitapta

yazılı olarak toplandı.

Bu kitaplar arasında farklılıklar ve ayrıcalıklar var olmasına rağmen bunlar sadece şekilde idi. Tecrübe, Resûlullah'ın ashabına, bütün bunların bir tek Mushaf (kitap)ta toplamının gerekli olduğunu gösterdi.

Hız. Osman (r.a.)'ın hilafeti sırasında Medine'den uzaklarda İslâmî fetih ve ilerleyişler devam ediyordu.

O günlerde, her gün ard arda gruplar hâlinde İslâm'a girenler olurken, sahâbîlerin arasında Kur'ân'a yönelik ihtilaflar başlayınca, Mushafların çeşitli olmasının ileride neden olabileceği tehlike açık bir şekilde fark edildi.

O zaman başlarında Huzeyfe b. Yemân olan bir grup sahâbî, Halife Osman'ın yanına gelerek Mushafların birleştirilmesini (teke indirmesini) zorunlu kılan durumu açıkladılar.

Bunun üzerine Halife, Rabbinden istihare yapıp, arkadaşlarıyla görüştü.

Daha önce Ebû Bekir es-Sıddîk'ın Zeyd b. Sâbit'ten yardım istemesi gibi Osman da ondan yardım istedi.

Zeyd arkadaşlarını ve yardımcılarını toplayıp Mushafları Hafsa bint. Ömer (r.a.)'ın evinden getirtti. Çünkü mushaflar onun yanında muhafaza ediliyordu. Ardından Zeyd ve arkadaşları, büyük ve yüce görevlerine başladılar.

Zeyd'e yardım edenlerin hepsi hafız ve vahiy kâtiplerinden idiler. Bununla birlikte pek ihtilafa düşmemekle birlikte, ihtilaf etmeleri hâlinde de Zeyd'in görüş ve sözünü kesin kanıt olarak kabul ediyorlardı.

Biz, şimdi Kur'ân'ı kolaylıkla okuyor ve güzel bir şekilde dinliyoruz. Onu toplamak için Allah'ın

yaratmış olduğu kişilerin karşılaştığı o büyük zorluklar aklımıza hiç gelmez...!!

Yeryüzünün karanlıklarını onun nuruyla yok edip, bir yüce dini kökleştirmek için Allah yolunda savaşırken verdikleri nice canları ve yaşadıkları zorlukları hiç mi hiç düşünmeyiz.

HÂLİD b. SAÎD

İlk Nesilden Bir Fedâi

Kureyş'in ileri gelenlerinden bir babanın, zenginlik ve saygınlık ışıltılarıyla dolu evinde Hâlid b. Saîd b. Âs doğdu. Eğer nesebini daha fazla tanımak istiyorsanız, İbn Ümeyye b. Abdüşşems b. Abdümenaf... diyebilirsiniz.

Nur ışıltıları Mekke'nin her yanına sessizce yayılarak, Muhammedü'l-emin'in Hira dağından kendisine gelen bir vahiyle döndüğü ve kullarına iletmek üzere Allah'tan bir mesaj aldığını söylediği gün Hâlid'in kalbi bu sese kulak veriyordu.

Sevinçten uçmuştu; sanki bu mesajı bekli-

yordu. Nur ışıltılarını adım adım takip etmeye başladı. Kavminin ileri gelenlerinin yeni dinden bahsettiklerini her duyduğunda yanlarına oturup gizli bir sevinçle onları dinledi. Ara sıra kendisi de bir şeyler duyurmak, etkilemek ve uyarıda bulunmak için bir veya birkaç kelime söylerdi.

O zaman kendisine bakana durgun ve sessiz görünümlü bir genç gibi görünmesine rağmen içinde söylenen şarkılar, çınlayan marşlar, ısıklık çalan borazanlar, dalgalanan bayraklar ve çalınan davullar olan sevinç ve hareket dolu bir karnaval vardı.

Bütün güzelliğiyle, heyecanı ve coşkusuyla bir bayram vardı içinde.

Genç bu bayramı içinde saklar ve sırrını gizlerdi. Çünkü babası eğer onun, Muhammed'in davasına içinde böyle bir sevgi gizlediğini bilse, onu Abdülmenaf ilâhlarına kurban ederek, hayatına son verirdi.

Fakat iç dünya bir şeyle dolup taşmak üzere olduğu zaman onun taşmasına engel olunamaz.

Ve bir gün...

Fakat hayır... Daha gün doğmamıştı... Hâlid yarı uyanık hâlde etkili bir rüya görüyordu.

Bu gece Hâlid b. Saîd uykusunda büyük bir ateşin kenarında durduğunu, babasının iki eliyle arkasından onu ateşe doğru ittiğini, sonra Resûlullah'ın kendisine doğru gelerek, mübarek sağ eliyle onu elbisesinden tutup ateşten ve alevlerden uzaklaştırdığını gördü.

Yeni güne ne yapacağını bilerek uyandı. Hemen Ebû Bekir'in evine giderek ona rüyasını anlattı. Rüyanın açıklanmaya ihtiyacı yoktu.

Ebû Bekir ona:

"Senin için iyilik isterim. İşte Resûlullah (s.a.v.) ona tâbi ol, İslâm seni ateşten korur." dedi.

Hâlid -bu sözler üzerine- Resûlullah'ı aramak için ondan ayrıldı. Yerini tespit edip onu bulunca, Hz. Peygamber'e, neye davet ettiğini sordu. O da ona şöyle cevap verdi:

"Allah'ın birliğine iman eder, ona hiçbir

şeyi ortak koşmazsın. Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna iman edersin. Duymayan, görmeyen, fayda ve zarar vermeyen putlara tapınmayı bırakırsın."

Hâlid sağ elini uzattı. Resûlullah (s.a.v.) de onun sağ elini sevgiyle tuttu.

Hâlid şöyle diyordu:

"Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in O'nun elçisi olduğuna şehâdet ederim."

Böylece içindeki bütün şarkılar ve marşlar gün yüzüne çıktı.

İçindeki o cümbüş ve karnaval özgür oldu.

Ve haber babasına ulaştı...

Hâlid müslüman olduğu zaman kendisinden önce yalnız dört veya beş kişi müslüman olmuştu. Öyleyse o ilk beş müslümandan biriydi.

Saîd b. Âs'ın çocuklarından biri müslüman

olduğunda, bu Saîd'e göre; Kureyş tarafından alaya alınıp küçük düşmesine ve önder kişiliğinin sarsılmasına neden olabilecek bir hadisedi.

Bu nedenle Hâlid'i çağırıp ona: "İlâhlarımızı alaya aldığını duyduğun hâlde sen gerçekten Muhammed'e uydun mu?" diye sordu.

Hâlid ona:

"Vallahi o doğru söylüyor, ben de ona inandım ve uydum." dedi. O anda babası onu dövmeye başladı, sonra evinde karanlık bir odaya atıp hapsedti. Böylece onu açlık ve susuzluktan bitkin ve zayıf hâle getirmeye başladı.

Hâlid ise üzerine kapatılmış olan kapının ardından onlara şöyle haykırıyordu:

"Vallahi, o doğru söylüyor ve ben de ona iman ettim."

Saîd oğluna yaptığı eziyetin yetersiz olduğunu anladı. Onu Mekke'nin sıcak güneşine çıkarıp, ağır ve alev alev yanan kayalarının arasına gömdü. Üç gün boyunca, gölgelenmesine imkân

tanımadı. Ve bir damla su bile içirmedi.

Baba oğlundan ümidini kesince onu evine getirdi. Onu bir yandan güzel şeylerle ikna edip aldatmaya, bir yandan da korkutup ürkütmeye başladı. Hâlid ise ölüm gibi ve diğer bütün tehditlere direniyor ve babasına şöyle diyordu:

"İslâm'ı hiçbir şeye değişmem. Onunla yaşar, onun için ölürüm."

Bunun üzerine Saîd şöyle haykırdı:

"Öyleyse başımdan defolup git aptal! Lat'a yemin ederim ki, sana hiç yiyecek vermeyeceğim."

Hâlid ona şöyle cevap verdi:

"Allah rızık vericilerin en iyisidir."

Yiyecek, içecek ve rahatlık bakımından zenginlikle dolu evden ayrıldı. Fakirlik ve yoksulluğa gitti.

Fakat hangi zorluk?

İmanı onunla birlikte değil mi?

Yüreğinin tüm yönelişlerini ve geleceğiyle

ilgili tüm haklarını koruma altına almıyor mu?

Öyleyse açlık, yoksulluk ve işkencenin ne önemi var?

İnsan kendini Muhammed'in davet ettiği hakikat gibi büyük bir hakikat ile birlikte bulunca, Allah'ın sahibi olup vermiş olduğu kendi nefsinin kazanmış olan biri için, dünyada elde edemediği daha değerli bir şey var mıdır?

Böylece Hâlid b. Saîd, işkenceyi fedakârlıkla yenmeye, imanla yoksulluğun üstesinden gelmeye karar verdi.

Resûlullah (s.a.v.), müslümanlardan Habeşistan'a hicret etmelerini istediğinde oraya gidenlerden biri Hâlid b. Saîd idi.

Hâlid orada Allah'ın kalmasını dilediği kadar kaldıktan sonra yedinci yılda kardeşleriyle birlikte vatanlarına döndü. O sıralarda müslümanlar, Hayber savaşını daha yeni bitirmişlerdi.

Hâlid, Medine'de yeni İslâm toplumunun içinde yaşamaya başladı. O İslâm toplumunun

doğuşuna şahit olup, binasını kuran ilk beş kişiden biriydi. Hz. Peygamber'in bulunduğu bütün savaş ve olaylarda Hâlid b. Saîd en önde olanlardandı.

Hâlid, İslâm'ın ilklerinden ve doğru yolda oluşu nedeniyle sevilen ve sayılan biriydi.

O inançlarına kıymet veriyor, onları bozup bir pazarlık malzemesi hâline getirmiyordu.

Resûlullah (s.a.v.) vefat etmeden önce onu Yemen'e vali yapmıştı.

Ebû Bekir'in halife olduğu ve ona biat edildiği haberini duyunca işini bırakıp hemen Medine'ye gitti.

Ebû Bekir'in ölçülemeyecek derecede faziletli olduğunu biliyordu. Bununla birlikte o, hilafeti müslümanların içinde en çok hak edenin Haşim oğullarından biri olduğu görüşündeydi. Mesela; Abbas ya da Ali b. Ebû Tâlib gibi.

Buna rağmen Ebû Bekir onu sevmeye ve kıymet vermeye devam etti. Onu biat etmeye zorlamadığı gibi biat etmediği için de zora koşmadı. Hatta

Halife, müslümanlar arasında onun hak ettiği övgü dolu sözler dışında başka bir şey söylemedi.

Sonraları Hâlid b. Saîd'in kanaati değişti. Ebû Bekir'in minberde olduğu bir günde mesciddeki safları yarararak, ona güven ve sadakat dolu bir biat yaptı.

Ebû Bekir askerlerini Şam'a gönderirken Hâlid b. Saîd'i bir askerî birliğin başına getirerek, onu kumandanlardan biri yaptı.

Fakat kuvvetlerin Medine'den hareket etmelerinden önce Hz. Ömer, Hâlid b. Saîd'in komutanlığına itiraz etti ve Halife, kararını değiştirinceye kadar itirazını devam ettirdi.

Haber Hâlid'e ulaştığında şu sözlerinden başka bir şey söylemedi:

"Vallahi! Ne başa geçirmeniz bizi sevindirdi, ne de azletmeniz bizi üzdü."

Ebû Bekir es-Sıddîk (r.a.), özür dilemek ve yeni tutumunun nedenini anlatmak için hemen evine gitti ve ona komutanlardan hangisiyle birlikte olmak istediğini sordu: Amcasının oğlu Amr b. Âs mı.? Yoksa Şurahbil b. Hasene mi?

Hâlid takva ve büyüklüğünü açıkça ortaya koyan bir cevap verdi:

"Amcamın oğlunu akrabalığından dolayı çok severim. Şurahbil'i ise dindarlığından dolayı çok severim."

Sonra Şurahbil b. Hasene'nin bölüğünde asker olmaya karar verdi.

Ebû Bekir ordu hareket etmeden önce Şurahbil'i çağırıp şöyle dedi:

"Hâlid b. Saîd'e iyi davran. O senin yerinde sen de onun yerinde olup da senin kendin için tanınmasını istediğin hakkın olduğu gibi onun da senin üzerinde hakkı olduğunu bil..."

Onun İslâm'daki mevkisini biliyorsun...

Resûlullah (s.a.v.) vefat ettiğinde onun valisi olduğunu da biliyorsun...

Önce onu başa getirdim; sonra fikrimi değiştirdim. Umarım bu, dininde onun için daha hayırlı olur. Ben kimseyi komutanlıkta kıskanmam.

Ona komutanlardan birini seçmesini istedim; seni amcasının oğluna tercih etti.

Yol gösterici bir görüşe ihtiyaç duyduğun bir durum başına gelirse, ilk danışacağın, Ebû Ubeyde b. Cerrâh, Muâz b. Cebel ve üçüncü olarak da Hâlid b. Saîd olsun. Onlardan iyilik ve nasihat göreceksin. Sakın onlarsız tek başına, gizlice kararlar alma."

Şam havalisinde "Mercüssufer" adlı yerde müslümanlarla Rumlar arasında korkunç ve şiddetli çarpışmalar olurken, o Allah yolunda şehid olanların başındaydı. O gençliğinden şehit oluncaya kadar bütün hayatını doğru bir mü'min

ve cesur olarak tamamladı.

Müslümanlar savaş şehitlerini araştırırken, onun her zaman olduğu gibi güçlü, sessiz ve sakin olduğunu gördüler. Ve "Allahım Hâlid b. Saîd'den razı ol!" dediler.

SONSÖZ

Evet...

Şimdi, Muhammed (s.a.v.)'in ashabından bu yüce topluluğu uğurlarken...

Acaba, konunun hakkını ödeyebildik mi?

Hayır...

Onların büyüklüğünü yakından seyrettik. Hepsiyle arkadaşlık yapmaya kader yardım etmediği için sadece onlardan mübarek bir grupta aydınlık anlarda arkadaşlık ettik...

Bu kitabın bizlere sunduğu adamlar, Resûlullah (s.a.v.)'i gören, o asırda yaşayan, ona inanan ve onunla cihad eden kardeşlerinden binlercesinin

yerine birer temsilci idiler...

Bu sahâbîlerin sûretinde, bütün ashabı görüyoruz. Onların imanını, sebatını, kahramanlıklarını, fedakârlıklarını ve bağlılıklarını görüyoruz...

Verdikleri mücadeleyi görüyoruz... Kaydettikleri zaferleri görüyoruz...

İnsanlığın tümünü kirli vicdandan ve istikbâlinin kaybolmasından kurtarmak için üstlendikleri rolü görüyoruz...

O hâlde bu adamlar, karşılaştığımız ve gerçeğine indiğimiz çok güzel ve nefes kesen birer örnektir. Dinî yönden özel ve insanlık yönünden genel olarak, mücadele dolu bir zaman diliminde kahramanlar ve askerler görüyoruz...

O zaman dilimi ki, eski âlemin, Allah'ın (c.c.) birliğini ve insanların birleşmesini haykıran yeni gerçeğin balyoz darbeleri altında ezildiği bir zaman dilimiydi.

Put yok, heykel yok...

İmparatorlar yok, Kayserler yok...

Yalnızca tek ilâh olan Allah...

Ve bir tarağın dişleri gibi eşit insanlar var...

O adamların kalplerini dolduran bu müthiş imanı meydana getiren ve daha önce kaleme aldığım sebepleri tekrar etmek istemiyorum.

"Tâbi Olduğumuz Nur" başlıklı kitabımda Allah'ın tevfiği ve nimeti, bana o sebep ve etkenlerin özünü açıklamayı nasip etti.

Muhammed (s.a.v.) doğruluğu, sebatı, temizliği ve yüceliği ile etrafındakilere ancak bu tür bir imanla aksedebilirdi...

Onu çok iyi bilen adamların imanı... Onu tüm olgunluğu ve yüceliği ile, tüm insanlığı ve Rabbanîliği ile, bütün haşmetiyle ve tevazusuyla, haşmet ve sadeliği ile, bütün kuvveti ve rahmeti ile gördüler...

Onun gönderilişinin asaletini, yolunun

doğruluğunu gördüler. Ona iman ettikten sonra şüphenin onlar üzerinde hiçbir etkisi yoktu artık. Öyle ki onlar onun peygamberliğini ve elçiliğini pekiştirecek ve meşru hakları olan mucize isteme hakkını dahi kullanmadılar ve ondan istemediler.

Her ümmet kendisine iman etmesi için peygamberinden bir mucize istedi. Muhammed (s.a.v.)'in ashabı hariç... Resûlullah'ın etrafındaki adamlar hariç... Ona kesinlikle, "Bize doğruluğunu ispat edecek bir mucize göster." demediler. Çünkü Muhammed (s.a.v.)'in kendisi bir mucize idi...

O'nun kişiliğinden, zatından ve ilkelerinden başka bir mucize aramak, böylesine akıllı kimselerin düşeceği bir yanılgı ve anlayışsızlık değildi. Özellikle kalplerini Allah'ın hidâyeti, basiretlerini de Resûl'ünün nuru doldurduktan sonra bu müslüman zümrenin imanı; dini, zamanı ve ırkı ne olursa olsun insanlığı daima genç tutacak ve azmini artıracak bir güveni yeşertecektir.

İşin başı ve sonu onlar... İnsanlardan bir grup...

Onları yaptıkları şeyleri, dış görünüm itibari ile yaptıracak bir durumda yaşamıyorlardı. Onları da kuşatan şartları vardı...

Toplum olarak; onlar, henüz bir toplumu oluşturacak niteliklerin tümüne sahip olmamışlardı.

Birbirleriyle kavgalı, mücadeleli ve kendilerini gizli bir bencilliğin yönlendirdiği birer kabile idiler.

Siyasi güç olarak onlar, İslâmdan önce pek öyle kayda değer bir şey de değillerdi.

Ekonomik güç olarak, çok fakirdiler... Sayı bakımından ise çok azdılar.

O hâlde, yepyeni, muazzam bir dünyayı inşa etmede her şey olan bu azınlık nasıl meydana gelmişti? Ne olmuştu..?

O, silâh gücü ve ordu çokluğu mu idi...?

Onlardan önce İskender ve onlardan sonra Cengiz Han daha çok silâh ve orduya sahipti.

İskender ve Cengiz Han bugün neredeler?

Onlardan, onların büyük ordularından ve zaferlerinden geriye ne kadı?

İnsanların ve hayatın vicdanında onlardan geriye kalan ne? Hiçbir şey...

O hâlde Resûlullah (s.a.v.)'in arkadaşlarında gördüğümüz şeyi meydana getiren bütün yönleriyle maddî bir kuvvet değildi.

O, imandı... Hakka ve hayra olan iman...

İşte bu dosdoğru bir derstir ki, onu Resûlullah (s.a.v.) ve onunla birlikte iman edenler, insanların tümüne verdiler ve vermeye devam ediyorlar...

Karanlık, aydınlığa dönüşüyor...

Başboşluk, düzene dönüşüyor...

Güçsüzlük kuvvete dönüşüyor...

Kaybolmuşluk, bir güç oluyor...

Zillet, yücelik oluyor.

Cehalet, bilgi fişkırmaya başlıyor,

Yokluk, varlık oluyor...

İnsanların hepsi birden hayatlarını hak ve hayır davası için adadıkları vakit dikenler çiçek veriyor...

Resûlullah (s.a.v.) ve onun arkadaşları işte bunu yaptılar. Bu, onlardan önce de peygamberlerin ve onların inanan arkadaşlarının yaptıkları şeydi...

Bu, onların bıraktıkları ders idi...

Hak ve hayır, Resûlullah (s.a.v.) ve arkadaşlarının üstlendikleri rolün özünü teşkil ettiği için...

O, öyle olduğu için, onlar, Hz. Muhammed ve arkadaşları insanlığa en hayırlı mirası bırakıyorlardı.

İnsanlığın vicdanlarının sağlıklı, nur ve olgunlukla dolduklarını görüyoruz...

Bugün, dünyanın yayın istasyonlarının çoğu, Resûlullah (s.a.v.) ve arkadaşlarına nur ve iman olan Kur'ân-ı Kerîm'in âyetlerini açıktan okuyor..

Dünyanın birçok yayın istasyonu... Dini İslâm olmayan devletler bile..

Hiçbir dine inanmayan devletler bile...

Arapça yayınların çoğu programlarına Kur'ân âyetleri ile başlamaktadır.

Dünyanın her yerinde...

Müslüman toplumlar arasında... Hıristiyan toplumlar...

Yahudiler, Hintliler ve Budistler... Onlar ve onlar arasında...

Bin dört yüz senedir, Resûlullah (s.a.v.)'in müezzinin çağırdığı aynı kelimeleri ilan etmek üzere minarelerde sesler yükseliyor.

Allahu ekber... Allahu ekber...

Eşhedü en la ilâhe illallah

Eşhedü enne Muhammeden Resûlullah

Hayye ale's-salâh

Hayye ale'l-felâh

Bu dinin Kur'ân'ı dünyanın her yerinde okunmakta...

Camileri, dünyanın her yerinde dimdik duruyor...

Dünyanın her yerinde prensipleri ilan edilmektedir...

Adamlarına dünyayı, insanları, ilkeleri ve gidişatı değiştirebilecek harika gücü veren bu hangi kuvvettir...

Hak ve hayra imanın kuvvetidir bu...

Öncelikle hakkın ve hayrın Rabbine olan imandır. Peygambere ve hatta hayatlarını hakka ve hayra adayan bütün peygamberlere iman.

Bu sonsözde söylenecek bir tek söz kaldı...

Resûlullah (s.a.v.)'ın arkadaşlarından bu adamları ve gördüğümüz olayları izledikten sonra hatırimıza gelen bir soru var...

Bu soru şu: Anlaşmazlık ve düşmanlık nasıl oldu da o olgun kardeşlerin arasındaki sağlam ilişkileri bozdu? Hz. Ali taraftarları ile Hz. Mua-viye taraftarları arasında çıkan anlaşmazlık sebebiyle alevlenen iç savaş, nasıl oldu da kardeşliklerine baskın çıktı..?!

Bu sorunun cevabı bizleri o ashabın iman-larına ve daha başka tarihî etkenlere götürüyor...

Evet... Onların apaçık, samimi ve kesin imanları, aynı yolun yolcuları yaptı onları...

Hakikatin bilip, takip ettikleri bir tek yüzü vardı onların yanında... Heva ve çıkarlarına saklanabilen yüzleri yoktu...

Resûlullah (s.a.v.) aralarında yaşarken, in-sanların, anlaşmazlığa düştükleri konularda hidâ-yete ermeleri kolay oluyordu...

Şüpheli durumlarda vahiy veya Resûl veyahut her ikisi birden onları aydınlatıyordu...

Resûlullah (s.a.v.) irtihal ettikten sonra daha önce Allah'ın veya Resûlullah'ın açıklığa kavuşturduğu konularda ihtilafa asla düşmediler.

Osman (r.a.) öldürüldüğünde -ki onun öldürülmesi o gün İslâm âlemini şiddetle sarsan bir fitne idi- bu korkunç olaydan sonra görüş ve değerlendirmelerde anlaşmazlıklar ortaya çıktı.

Sahâbeye, tavrını belirlemek ve çeşitli görüşlerden hangisi tarafında yer alacağını belirlemek şart oldu...

Seçimlerindeki üslupları, aynen imanda olduğu gibi idi...

Açıklık ve kesinlik... Tereddüt etmeden ve nifaka yer vermeden...

İmam Ali (r.a.)'ın görüşüne kanaat getirenler onun tarafını seçtiler. Muaviye'nin görüşüne kanaat getirenler de onun tarafını seçtiler. Her iki tarafın hatalı olduğuna kanaat getirenler ise, üçüncü bir yön seçerek, her iki tarafa da

anlaşmazlığı ortadan kaldırmaları için yüklendiler. Kontrol elden çıkınca tarafsızlığı ve anlaşmazlıktan uzak kalmayı seçtiler.

Bu, Resûlullah (s.a.v.)'in asrında, İslâm'a ilk giren ve onunla zulmet ve şirk kuvvetlerine karşı savaşılan arkadaşlarını ilgilendiriyordu...

O ashap, Ali ile Muaviye arasındaki anlaşmazlık günlerinde İslâm Devletinde "güç merkezi"ni temsil etmiyordu.

Çünkü o günlerde devlet çok genişlemiş ve olaylara karışan ve ona yön veren yeni kuvvetler ortaya çıkmıştı.

Halife Osman'ın hayatını hedef alan entrika ve onun infaz eden yapılanma, bunun en büyük delilidir. Medine'nin dışından hatta Arap yarımadasının dışından, uzak İslâm diyarlarından gelmişti...

Bu yeni kuvvetler, büyük sahâbîlerin engel olamayacağı roller oynadı. Ali ile Muaviye arasındaki anlaşmazlığı bir savaşa dönüştüren korkunç ve etkin bir rol...

O kadar ki, Muaviye'nin tarafında Şam ehli, Ali'nin tarafında da Irak ehli anlaşmazlığın büyümesindeki son aşamada savaşın gerçek oyuncularını oldular...

Son tahlilde artık savaş, iki müslüman taraf arasında olmaktan çok, iki bölgesel kamp arasında çıkmıştı. Şam ehli bir tarafta ve Irak ehli diğer taraftaydı...

Ortada üçüncü bir kuvvet daha vardı ki onu bilmezlikten gelmek mümkün değildir. İslâm onun elinden otoriteyi alıp, onu yerle bir ettikten sonra uyumayan şer kuvvet...

O kuvvet İran ve Roma kalıntılarından temsil edilen kuvvetti. Ki, o kuvvet İslâm'ı kabul etmiş gibi görünen kimseler vasıtasıyla aleyhteki çalışmalarını sürdürdü. O kimseler ki, bazıları müslüman saflarında o kadar bozgunculuk ve yıkım yaptılar ki, o iki imparatorluk bunu yapamamıştı...

Bu sözler, o günlerde İslâm'ın ve sahâbenin yaşadıkları o zor duruma hızlı bir bakıştır. Bir

gerçeği de unutmamalıyız ki, o da, her iki grubun, liderleri işlerin bu denli büyüyüp, bu korkunç aşamaya geleceğini hesaplamamıştı.

Ali ve beraberindekiler, Şam'a yürürken sadece korkutma amacı gütmüşlerdi. Muaviye bu durum karşısında devletin otoritesine karşı gelmez ve ona saygı gösterip, itaat ederdi.

Muaviye ve beraberindekiler de, Hz. Ali'nin güçlerini ve hazırlıklarını deniyor olabilirdi. Onların gücünü ve hazırlıklarını görünce, anlaşmazlığı gidermek için savaştan başka bir çözüme başvurabilirdi.

Fakat olaylar beklenenden farklı gelişmişti...

Gelişmenin çok karmaşık ve geniş olması, her iki kampta gizli ve anlaşmazlığın savaşa dönüşmesi için çalışan bir kuvvetin varlığını gösteriyor...

Şimdi konumuzu "Cemel Savaşı"ndaki şu olay ile bitirelim.

Zübeyr (r.a.), savaşa katılmanın yanlış olduğu

fikrine vardı ve savaştan çekildi.

Ancak savaşan bir grup, onu takip etti ve namaz kılarken onu öldürdüler...

Katil Zübeyr'in kılıcını alarak Ali'ye doğru koştu. Zübeyr'in ölümünü ona müjdeleyecek ve kendisine karşı Muaviye ile birlikte savaştığı kılıcını ona takdim edecekti...

İmamın kapısında durmuş, girmek için izin bekliyordu...

Hız. Ali olandan haberdar olmuştu. Katilin kovulmasını emredip bağıırıyor ve şöyle diyordu:

"Safiyye'nin oğlunun katilini ateşle müjdele..."

Safiyye'nin oğlu ile Zübeyr'i kastediyordu.

Ondan Zübeyr'in kılıcını almalarını ve kendisine getirmelerini emretti.

Zübeyr'in kılıcı Hız. Ali'ye getirildi. Onu öpmeye ve ağlamaya başladı, şöyle diyordu:

"Bu kılıcın sahibi, Resûlullah'ın sıkıntılarını ortadan kaldırmıştı."

Bu yüce görüntü, anlaşmazlığa ve acıklı gelişmelere bir sakinet bahşediyor. Bizi de onu düşünmeye sevk ediyor.

Şimdi, kendileriyle, bu kitabın sayfalarında gıpta ve saadet dolu vakitler yaşadığımız o adamları yolcu ederken, Allah'a nimetlerinden dolayı şükürle secde ediyoruz. Nimetinden, rahmet ve afiyetinden daha fazla dileyerek...

Saygıyla ve huşû ile o büyük öğretmene ve peygamberlerin sonuncusuna diyoruz ki:

"Ey Peygamber! Allah'ın selâmı, rahmet ve bereketi senin üzerine olsun...

Verdiğin ve hidâyete ulaşma yolunda rehber olduğun için Allah sana mükâfatın en güzelini versin."

Yepyeni bir iştîyakla onun mübarek ashabına da diyoruz ki:

"Ey insanlar elveda...!"

Fakat onlar ne zaman kayboldular ki, onlara elveda denilsin?

Onları uğurlamamız, selâm olsun...

Selâm ki, onu başlarken huşû ile sunduk.

Bitirirken de huşû ile takdim ediyoruz...

